

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM

Állam- és Jogtudományi Kar

Összehasonlító Jogi Intézet

SZAKDOLGOZAT

Szerzői jog a digitális egységes piacon

Copyright in the Digital Single Market

Szerző:

Kaskovits Melinda
jogász szak

Konzulens:

Dr. Mezei Péter
egyetemi docens
Összehasonlító Jogi Intézet

2017

Összefoglaló

A digitális egységes piac stratégia keretében napjainkban zajlik az európai uniós szerzői jog egy részének reformja. Az Európai Bizottság reform-tervezetei előre vetítik az új szabályozást, a dolgozat célja ezek egyéni, nem empirikus módszerekkel véghezvitt elméletorientált kutatás alapján történő vizsgálata, elemzése.

A dolgozat első fejezetében a hatályos uniós szerzői jogi rendszer rövid áttekintése után a reformfolyamat elindulásának okait és körülményeit vesszük górcső alá. Azt a megállapítást tesszük, hogy a szabályozás megérett a változtatásra a fokozódó harmonizációs igény és a digitális kor vívmányaival való összhang megteremtése jegyében.

A második fejezet célja, hogy összehasonlítsa a hatályos szabályozást és a napvilágot látott tervezetek tartalmát a Bizottság korábbi elképzeléseinek tükrében. Vizsgálja, hogy miként kíván eleget tenni a jogalkotó a XXI. század kihívásainak, illetve kritikai észrevételeket fogalmaz meg a reform irányával, tartalmával és előre látható gyakorlati megvalósulásával kapcsolatban. Alapvető következtetése, hogy a dokumentumok néhány régóta égető probléma megoldását éppúgy megadják, mint ahogy elhamarkodottnak tűnő rendelkezéseket is tartalmaznak. Ugyan több, az induláskor fontosként kezelt kérdéskört is parlagon hagynak, a szerzői jog, mint iparág fontosságának felértékelődése kétségtelen, a szerzői jogi jogviszony minden szereplője érintett a változásokban.

A kutatási téma rendkívüli aktualitása miatt könnyen előfordulhatnak változások a kézirat lezárását követően, hiszen jelenleg is az irányelv- és rendelet-tervezetek véglegesítése és elfogadása zajlik.

Tartalomjegyzék

Összefoglaló	1
Rövidítések jegyzéke.....	4
Bevezetés	5
I. Az EU-s szerzői jogi szabályozás jelene és jövője	7
1. A szerzői jog hatályos szabályozása az EU-ban.....	7
2. A reform igénye és okai, az első javaslatok	9
3. A digitális egységes piac stratégia.....	11
3.1. A digitális egységes piac koncepciója.....	11
3.2. A digitális egységes piac stratégia.....	12
II. Reformterületek	14
1. A tartalomhoz való szélesebb körű hozzáférés biztosítása az EU-ban.....	14
1.1. A televíziós és rádiós műsorok határon átnyúló online terjesztésének elősegítése.....	14
1.2. Tartalomhoz való határon átnyúló hozzáférés lehetővé tétele	16
1.3. A kereskedelmi forgalomban már nem kapható művek digitalizálásának megkönnyítése	18
2. A digitális és határokon átnyúló környezetekre vonatkozó kivételek kiigazítása.....	20
2.1. A Marrákési Szerződés.....	20
2.2. Szöveg-és adatbányászat	23
2.3. Oktatási szemléltetés	24
2.4. A kulturális örökség megőrzése	25
3. A szerzői jogi szempontból jól működő piac megvalósítása.....	27
3.1. Értékek méltányos megosztása.....	27
3.2. Szerzőknek és előadóművészeknek járó megfelelő javadalmazás.....	28
3.3. A kiadók jogai	28
3.4. Alternatív vitarendezési mechanizmus.....	31
4. A reformtervezetektől kimaradt elképzelések	33

5. Egy hatékony és kiegyensúlyozott végrehajtási rendszer működtetése: egy következő reform víziója	38
5.1. Szellemi tulajdonjogok érvényesítésének jogi keretrendszere	38
5.2. A pénzmozgások követését célzó mechanizmus.....	39
5.3. Az illegális online tartalmak hosszú távú eltávolítása.....	39
Összegzés	42
Irodalomjegyzék	43

Rövidítések jegyzéke

BUE	Berni Uniós Egyezmény
Elker-irányelv	2000/31/EK irányelv a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól. Luxemburg, 2000.06.08.
EU	Európai Unió
EUB	Európai Bíróság
EUMSZ	Az Európai Unió működéséről szóló szerződés
EUSz	Az Európai Unióról szóló szerződés
InfoSoc-irányelv	2001/29/EK az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról. Brüsszel, 2011.05.22.
KJK-irányelv	2014/26/EU irányelv a szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről Strasbourg, 2014.02.26.
Műhold-irányelv	93/83/EGK a műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbközvetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról. Brüsszel, 1993.09. 27.
TRIPS	Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights
Védelmiidő-irányelv	2006/116/EK a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről. Strasbourg, 2006.12.12.
WIPO	World Intellectual Property Organization

Bevezetés

A *digitális világ*¹ mindenki számára más jelentéstartalommal bír lakóhelytől, életkortól, beállítottságtól függően. Egyet azonban mindenki elismer: az új technológiák begyűrűztek mindennapjainkba, átszövik életünket és rohamléptekben fejlődnek, így kényszerítve a modern világban élő embert, hogy folyamatosan lépést tartson a változásokkal.²

Az online világ új teret nyitott meg nemcsak a hétköznapi életben, hanem a világgazdaságban is. Ennek egyik domináns szereplője az EU, amelynek 28 különböző hagyományokkal rendelkező tagállamát egységbe toborozni nem egyszerű feladat. A közös, minden országra vonatkozó szabályok pedig fontosak, hiszen így maradhat az EU erős szereplő a nemzetközi környezetben, és így alakíthat ki egy egységes belső piacot tagjai számára. A XXI. század digitális kihívásai a gazdasági szektorban is jelen vannak, így felismerve ennek fontosságát, az EU célul tűzte ki egy digitális egységes piac létrehozását.³ Elérése érdekében széles skálán szabályozási reformot hirdetett az új, megváltozott környezethez való adaptáció és a harmonizáció jegyében. A digitális egységes piac stratégia az EU szerzői jogának egy részét is megújítaná, ez az egyik fő terület, amely frissítésre vár.

A dolgozat célja, hogy az EU jelenlegi szerzői jogi rendszerének bemutatása után jellemezze a harmonizációs- és a digitális korhoz való idomulás igénye miatt javasolt reformkonceptiót, a digitális egységes piac stratégiát. A szerzői jog stratégián belüli helyének és szerepének meghatározása után az egyes javaslatokat külön-külön elemezve hasonlítjuk össze a napjainkban működő rendszert a Bizottság előzetes elképzeléseivel, majd a reform legújabb hivatalos fejleményeivel, a 2016. szeptember 14-én közzétett két irányelv- és két rendelet-tervezettel. Az összehasonlítás mellett célunk minden téma kapcsán az adott fejezetekben kritika megfogalmazása a változtatás szükségességéről, annak irányáról, a várt és nem várt eredményekről, illetve az alkalmazással kapcsolatos

¹ Nehéz meghatározni, hogy mikortól is nevezhetjük világunkat *digitálisnak*. Minden bizonnyal a gépesítés, az internet és a digitális hálózatok elterjedése voltak azok a momentumok, amelyek szignifikánsan megváltoztatták az emberek szokásait, ezzel új korszakot nyitva. L. Vaidhyanathan (2011) 149-153. Az infokommunikáció elterjedésével kapcsolatos kihívásokról l. Savin (2013) 1-4.

² Mezei (2012) 197-208.

³ A koncepció először 2011-ben jelent meg, amikor a Europe 2020 stratégia részeként az Európai Digitális Menetrend keretében (l. COM(2010) 245, CEPS (2013) 26-28.) a Bizottság a szellemi tulajdon védelme érdekében egységes piac létrehozását jelölte meg célként. L. bővebben Reynolds (2014), COM(2011) 287., Ramalho (2014).

kérdésekről, miszerint a koncepció szakmai szempontból megvalósítható és működőképes lesz-e.

A dolgozat hipotézise, hogy az EU-s szerzői jogi rendszer megérett a reformra a rohamos technológiai fejlődés által generált megváltozott társadalmi szokások és igények miatt. A szabályozás modernizálása legfőképp a szerzői jogi jogosultak helyzetén javít, azt stabilizálja az online világban, ám más szereplők vonatkozásában is történik majd változás. A digitális egységes piac stratégia szerzői jogra vonatkozó szelete olyan terjedelmű, hogy feltevésünk alapján lesznek benne várt és hasznos, valamint kritizálható javaslatok egyaránt.

A téma rendkívüli aktualitását jelzi, hogy a legkülönbözőbb fórumokon folyamatosan zajlik az eszmecsere a reform legfrissebb dokumentumai, a 2016 szeptemberében napvilágot látott két irányelv- és két rendelet-tervezet kapcsán. Rögtön novemberben a CEIPI és a European Audiovisual Observatory egy konferenciát szervezett az Európa Tanácsban, amelyben a meghívott előadók a szerzői jogi kihívásokat és azok megoldási lehetőségeit tekintették át. 2017. január 11-én az Európai Parlament meghallgatást tartott, amelyben két, a reformban megjelenő témát vettek górcső alá a résztvevők. Hazánkban a Magyar Szerzői Jogi Fórum Egyesület 2016. december 5-én Budapesten rendezett ankétján a magyar szerzői jogászokon kívül Burak Özgen, a GESAC vezető jogtanácsosa is előadást tartott a reformcsomag első értékeléséről.

A dolgozat lezárása 2017.02.27-én történt meg, amely egyben az irodalomjegyzékben szereplő internetes hivatkozások megnyitásának utolsó dátuma.

I. Az EU-s szerzői jogi szabályozás jelene és jövője

Jelen dolgozat legfőbb fókuszja egy napjainkban zajló reformfolyamat, amelynek kiteljesedése, az új szabályok végső verziójának elfogadása és a gyakorlatban történő alkalmazásuk még váratnak magukra. Mivel a reformot a jelenlegi szerzői jogi szabályozás tükrén keresztül kívánjuk megvizsgálni, az első fejezetben a hatályos szabályozás rövid ismertetése épp oly elengedhetetlen, mint az újítási hullámot elindító okok vizsgálata.

1. A szerzői jog hatályos szabályozása az EU-ban

Kiindulási pontunk az EU szabályozási rendszerében elhelyezni a szerzői jogot, rávilágítani, hogy mely jogforrásokból áll össze a szerzői jogi rendszer.

Az *alapító szerződések* elsődleges jogforrásként az EU-s jog keretét, alapköveit jelentik, a jogforrási hierarchia csúcsán állnak, így minden más szabálynak ezekhez kell igazodniuk.⁴

Az *általános jogelvek* szintén minden területet érintenek, az EUB gyakorlata által kialakított, eredetileg íratlan jogforrások, amelyek legtöbbje ma már az alapító szerződésekben is megtalálható.⁵

Jóval specifikusabb a szerzői jog szempontjából a *nemzetközi jog szabályainak* alkalmazása. Az EU önálló jogi személyiséggel rendelkezik, így az EUMSZ 218. cikkében foglaltak figyelembe vételével nemzetközi szerződéseket köthet, amelyek az EU-s jogrend részét képezik,⁶ és az azokban vállaltak betartása kötelező mind az EU intézményei, mind a tagállamok számára.⁷ Ilyen szerzői jogi vonatkozású nemzetközi egyezmény a *BUE* (1886), a *TRIPS* (1994), a *Római Egyezmény az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelmére* (1961), a *WIPO Szerzői jogi szerződés* (1996) és a *WIPO Előadásokról és hangfelvételekről szóló szerződés* (1996). Az EU 2013-ban még két szerződést írt alá, a *Pekingi Szerződést* az audiovizuális előadások védelméről, és a vakok, a látáskárosultak vagy az olvasási képességükben másként korlátozott személyek kiadott művekhez való hozzáféréseinek előmozdítására irányuló *Marrákési Szerződést*, ám ezek ratifikálására még nem került sor.

Az *EU-s szervek, intézmények jogi aktusai* közül szűk körben tíz irányelvet kell megemlítenünk. Ezeken kívül több, nem kifejezetten szerzői jogi vonatkozású jogforrás

⁴ Blutman (2013) 43.

⁵ Uo., 52.

⁶ 96/71 R. & V. Haegeman v Bizottság [1972] EBHT 1005, 5. pont.

⁷ EUMSZ 216. cikk (2) bekezdés.

alkalmazása is elengedhetetlen, hiszen a bennük foglaltak hatással lehetnek egyes szerzői jogi jogviszonyokra.⁸ Ezek összessége tekinthető az EU-s szerzői jog legfőbb forrásainak, Létrehozásukat az egységes szabályozás és a harmonizáció igénye inspirálta.

Az irányelveknek általános jellemzőikből fakadóan nincs közvetlen hatályuk, tagállami implementáció szükséges az alkalmazásukhoz, mi több csupán keretjogszabályi jelleget hordoznak, így az adott tagállam szabad döntése, hogy a szabályozási tárgyra vonatkozó célkitűzéseket milyen eszközökkel valósítja meg.⁹

Az EUB esetjogában már 1970-ben kiemelte, hogy „egy irányelv az elérendő eredmény tekintetében kötelező minden címzett tagállamra, de a nemzeti hatóságokra hagyja a forma és a módszerek megválasztását.”¹⁰ Az irányelvek „ereje” tehát kevés ahhoz, hogy egy igazán egységes szabályozás jöhessen létre, ahhoz túl nagy diszkrecionális jogkört adnak a tagállamok kezébe az implementálással kapcsolatban. A jogrendszerek különbözősége (kontinentális jogi és „common law” országok¹¹), az egyéb jogterületek szabályozásának kihatásai, a kulturális sokszínűség vagy a társadalmi berendezkedések homogenitása mind közrejátszanak a felfogásbeli eltérések meglétében¹²

A szerzői jog területére vonatkozó joganyag megfelelő értelmezése és az egységes nézetek kialakítása tehát nagyban függ az *EU-s bírósági határozatoktól* is.¹³

A szerzői jogi szabályozás területiális jellegű, amely a BUE 5. cikkéből ered.¹⁴ Az elv azt jelenti, hogy tagállamonként eltérő szabályok vonatkoznak a szerzői jogokra, következésképp az EU-s harmonizációs törekvések ellenére mai napig nemzeti jognak tekinthető a szerzői jog.¹⁵ A szerzői jogi védelmet annak a tagállamnak a joga biztosítja, ahol az oltalmat kéri. Ebből fakadóan, ha egy mű az interneten hozzáférhetővé válik, akkor annyi tagállam joga lesz érintett, ahányban elérhető az adott tartalom.¹⁶

Ez a körülmény még több problémát indukál a digitális világban, hiszen amíg a tagállamok határai megállapíthatóak, addig az internet világa nem osztható földrajzi

⁸ Valamennyi jogforrás elérhető a következő linken keresztül: <http://tinyurl.com/jogforr>. Rövid jellemzésükről l. Marinescu (2015). Az InfoSoc-irányelvről l. Savin (2013) 124-141., a jogérvényesítési irányelvről l. uo. 142-150.

⁹ Blutman (2013) 262. Ez ugyanakkor nem azt jelenti, hogy szűk körben meghatározott esetekben egyes előirányzatok átvétele ne lenne kötelező. Ilyen például a Védelmiüldő-irányelvben meghatározott 70 éves védelmi idő, és az InfoSoc-irányelv 5. cikk (1) bekezdésben foglalt egyetlen kötelezően beemelő kivétel.

¹⁰ Franz Grad kontra Finanzamt Traunstein. EBHT 0825, 3. pont.

¹¹ Ramalho (2016a) 6-9.

¹² Hugenholtz (2013) 64-68. Az InfoSoc-irányelv különböző államokbeli impelementációjáról l. Brown (2003) 24-125., Westkamp (2007) 108-447.

¹³ Martin-Prat (2014) 32-36.

¹⁴ Madiaga (2015) 2.

¹⁵ Hugenholtz (2009) 12-26.

¹⁶ Hugenholtz (2013) 68. A szerzői jog területiális jellegéről l. még Torremans (2012) 25-28., Madiaga (2015) és Hugenholtz (2010).

területekre. Dolgozatom következő alfejezetében azt fogom vizsgálni, hogy a részletezett problémák kiküszöbölése miért sürgető és milyen megoldásai lehetnek.

2. A reform igénye és okai, az első javaslatok

Egyértelmű a tagállami csatlakozási időpontok ismeretének tükrében, hogy például az 1993-ben létrejövő *Műhold-irányelv* jóval kevesebb tagállam számára íródott, mint a 2014-ben elfogadott *KJK-irányelv*. Az is nyilvánvaló, hogy jóval összetettebb szabályozásra volt szükség a második esetben, amelyet a tagállamok megnövekedett száma és a két évtized alatt megváltozott igények generáltak.

Már a 2001-es *InfoSoc-irányelv* is azzal a legfőbb célkitűzéssel született meg, hogy egy horizontális, az előzőeknél több területre kiterjedő jogszabály jöjjön létre, amely a szerzői jogi jogosultak számára biztosítja a magas szintű védelmet.¹⁷

Sajnos a teljes harmonizáció a szerzői jog területén nem valósult meg, hiszen - mint ahogy az előző fejezet első részében ismertetésre került - továbbra is az EU-s szerzői jogi szabályozás különböző időpontban létrejövő irányelvek összessége, amelyek egységes alkalmazása problematikus.¹⁸

A digitális technológiák fejlődése, azok mindenki számára elérhetővé válása nagyban megváltoztatta a fogyasztói szokásokat, hiszen az elmúlt 10 évben rohamosan nőtt az online vásárlók száma, sokak életének egy része áttevődött a virtuális világba munkája folytán, rengeteg online szolgáltatás jött létre. Az eddig az analóg világban végzett cselekvéseink egy része áthelyeződött a digitális térbe, az e-könyvek, a videó- és zenemegosztók, a streaming világába, ami kihatással van a szerzői jogra is.¹⁹ Természetesen a digitális világban nehezebb követni a művek sorsát, hiszen amíg az analóg világban egy alkotás lemásolása külön erőfeszítést igényel, addig pár kattintással akár több száz digitális másolat is készíthető róla, nem beszélve a szükségképpen másolatokról például akkor, amikor egy dokumentumot elküldünk e-mailben.

A probléma tehát kettős: szükség volna egyrészt egy egységes európai szerzői jogra, amely harmonizált szabályozás az egész EU-n belül mindenhol ugyanúgy

¹⁷ InfoSoc-irányelv (9)-(11) preambulum-bekezdések.

¹⁸ Az irányelvi szabályozás hátrányairól l. Hugenholtz (2012) 189-194., Hugenholtz (2013) 64-68.

¹⁹ New data shows that mobile internet is used more but phone call remains most popular communication, 2016.05.23. <http://tinyurl.com/hx3naku>

érvényesülne, másrészt a meglévő rendszert a digitális korhoz igazító új rendelkezések elfogadására.²⁰

A reform igénye 2010-ben a Wittem-projektben öltött testet, amely lényege egy egységes szerzői jogi kódex, egy egységes szerzői jogcím megalkotása volt.²¹ A megvalósítás végül elmaradt, ám a reform ötlete nem sokáig hevert parlagon, hiszen 2013 decemberében szerzői jogi konzultáció²² keretében egy kérdőív kitöltésével mérték fel a reformok iránti igényt. A nagy létszámú részvétel és a válaszok egyértelműen mutatták, hogy a már bemutatott hiányosságokban szenved a jelenlegi szerzői jogi rendszer.

Julia Reda Európai Parlamenti képviselő 2015 elején jelentést írt az *InfoSoc-irányelv* modernizációjáról. Ebben célkitűzésként szerepel többek között a szerzők jogainak megerősítése, egy egységes szerzői jogi jogcím megalkotása, a terminológia pontosítása, online és offline szerzői jogok egyenlősége, a határon átnyúló tartalomelérés egyszerűbbé tétele, a kivételek kötelezővé tétele, a digitális technológiák mint alkotási formák elfogadása, a panorámaszabadság, a linkelés engedélyezése, a paródiával kapcsolatos szabályozás kidolgozása, a szöveg- és adatbányászat, az e-haszonkölcsonzés engedélyezése, a kutatás és oktatás megerősítése és a magáncélú másolásra tekintettel fizetett díjak átláthatósága.²³

Ugyan elképzeléseit sokan túl radikálisnak gondolták, ezért az Európai Parlament egy „szelídített” verziót fogadott el 2015. július 9-én,²⁴ ez a jelentés mégis megfelelő gondolati alapnak bizonyult a rövidesen felgyorsuló reform szempontjából. Ami egy komoly és előre törő folyamat beindulását jelzi, az a külön fejezetet érdemlő és dolgozatom magvát jelentő, Ansip-Oettinger féle digitális egységes piac koncepció.

²⁰ Maria Martin-Prat szerint a reform igénye a technológia fejlődése, a felhasználói szokások változása, a digitális tartalmak elterjedése, EU-s szinten pedig a szerzői jog territoriális jellege, az opcionális kivételek és korlátozások, a gyors változásokhoz illő rugalmasság hiánya miatt fogalmazódott meg. L. Martin-Prat (2014) 38-44. Savin egyenesen az InfoSoc-irányelv és a jogérvényesítési irányelv revízióját látná szükségesnek l. Savin (2013) 150-151.

²¹ A Wittem-projektről l. Dreier (2013) 292-314., Ricolfi (2015) 10-16. Vö. Belder-Dijkman-Momers (2011) 207-222. Számos szerző ellenezte ezt a reform elképzelést, l. különösen Ficsor (2013).

²² Public Consultation on the review of the EU copyright rules. Beküldési határidő 2014. február 05. <http://tinyurl.com/q2bodlj>

²³ A határozat elemzését l.: <http://tinyurl.com/onhqnv6> . L. még: Rosati (2015a) 651.

²⁴ A Reda-jelentés Európai Parlament által elfogadott verzióját l.: <http://tinyurl.com/h3phxjm>

3. A digitális egységes piac stratégia

„A belső piac egy olyan, belső határok nélküli térség, amelyben a Szerződések rendelkezéseivel összhangban biztosított az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása.”²⁵ A „négy szabadság” biztosítását már az Európai Közösség célkitűzései között is felfedezhetjük, a jelenlegi fogalmat az *Egységes Európai Okmány* tette teljessé a belső határellenőrzés eltörlésével.²⁶ Az előző alfejezetekben részletezett társadalmi változások és a technikai újítások korának beköszönte arra ösztönözte a Bizottságot, hogy ne csak az analóg, hanem a digitális világban alakuló egységes piacot is meghatározza. Ennek definíciója: „A digitális egységes piac olyan piac, amelyben biztosított az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása, és ahol az egyének és vállalkozások akadálymentesen, a fogyasztó- és adatvédelmi szabályok messzemenő betartása és tisztességes versenyfeltételek mellett végezhetik internetes tevékenységeiket.”²⁷

A következőkben azt tekintjük át, hogyan alakult ki a digitális egységes piac koncepciója és mi a tartalma a köré épülő stratégiának. Fény derül arra is, hogy miként illeszkedik ebbe az elképzelésbe a szerzői jog.

3.1. A digitális egységes piac koncepciója

Jean-Claude Juncker, a Bizottság elnöke 2014 júliusában, elnök-jelöltsége alatt tett politikai iránymutatásában vizionálta az „összekapcsolt digitális egységes piac” koncepcióját. A megvalósítás fő tényezőiként a távközlési, szerzői jogi, adatvédelmi, rádiófrekvenciák kezelésével kapcsolatos és a versenyszabályok harmonizálását, egységesítését, valamint a digitális technológiák adta lehetőségek jobb kihasználását jelölte meg. Néhány célt is kitűzött iránymutatásában, mint például a roaming díjak eltörlését, az online szolgáltatások határon átnyúló elérésének biztosítását, az EU-n belüli azonos adatvédelmi és fogyasztóvédelmi szabályok alkalmazását, a jogalkotási lépések által gazdasági növekedést, tudásalapú társadalom létrehozását új munkahelyekkel.²⁸ Hangsúlyozta, hogy az uniós polgárok körében ezen az új piacon még inkább szorgalmazni kell a digitális jártasság elsajátítását, hiszen az emberek 47%-a nem rendelkezik a megfelelő tudással, habár a közeljövőben a munkahelyek 90%-a megkövetel majd

²⁵ EUMSZ, harmadik rész I. cím 26. cikk (2) bekezdés.

²⁶ Blutman (2013) 649.

²⁷ COM (2015) 192. Maga a kifejezés 2011-ben született meg. Erről részletesebben l. 3. lábjegyzetet.

²⁸ Új kezdet Európa számára: a munkahelyteremtés, a növekedés, a méltányosság és a demokratikus változás programja. Politikai iránymutatás a hivatalba lépő következő Európai Bizottság számára, 2014. július 15.

valamilyen szintű számítástechnikai ismeretet.²⁹ A digitális szolgáltatásokra való igény pedig nagy, és egyre csak nő, hiszen naponta több millió európai ember használja az internetet.

3.2. A digitális egységes piac stratégia

A digitális egységes piac megteremtése egy stratégia követésén keresztül valósul meg, amelynek célja, hogy az EU-t a digitális gazdaság vezető szereplőjévé tegye,³⁰ valamint a digitális lehetőségek legszélesebb körben való kiaknázását biztosítsa mind magánszemélyek, mind vállalkozások számára.³¹

Az eredeti digitális egységes piac stratégia 2015. május 6-án látott napvilágot, amikor a Bizottság közzé tette erre vonatkozó *közleményét*.³² Ebben a dokumentumban a digitális korszak kihívásaihoz való igazodás és az egységesebb szabályozás igénye egy 3 pillérré épülő rendszerben jelenik meg. Ezek vezérszavai az „elérhetőbbé tétel”, a „megfelelő feltételek megteremtése” valamint a „gazdaság és társadalom”.³³ A második pillér egy egységes, dinamikus, versenyképes távközlési szektor kialakításának lépéseit, a harmadik pedig a „gazdasági növekedés potenciáljának maximalizása” érdekében távközlési és társadalmi szinten véghezvitt digitalizációt irányoz elő.³⁴ Az első pillér a digitális tartalmakhoz való hozzáférés megkönnyítését tűzi ki célul.³⁵ A digitális egységes piacon ugyanis az áruk és szolgáltatások is lehetnek virtuálisak, szabad mozgásukat biztosítani kell. Ez a pillér a dolgozat szempontjából leginkább releváns, hiszen a határon átnyúló elektronikus kereskedelem megkönnyítése, a „megfizethető és minőségi tagállamközi csomagkézbesítés” és a külföldre történő értékesítés során a hozzáadottértékadóval kapcsolatos terhek csökkentésén kívül ebben foglaltatik a stratégia egyik legfőbb célkitűzése: „egy korszerű, európaibb szerzői jogi keret létrehozása”.³⁶

²⁹ Factsheet (2015).

³⁰ Fontos megemlíteni, hogy mivel az egész reform mozgatórugója a gazdasági fejlődés, így a szerzői jogot is iparágként kell szemlélni. Jelentősége vitathatatlan, hiszen az EU GDP-jének 4,2%-t adja ez a szektor. (<http://tinyurl.com/h3phxjm> F pont) Ennek felismerésére a GESAC ösztönözte Jean-Claude Junckert levelében. (<http://tinyurl.com/zw9gfyf>), aki később ezt elismerve beszédében „koronagyémántoknak” nevezte az alkotókat. L. State of the Union Address (2016).

³¹ <http://tinyurl.com/gnjwhsw>

³² COM (2015) 192., Sajtóközlemény 16 pont <http://tinyurl.com/zpqlng6>

³³ The Digital Single Market pillars. <http://tinyurl.com/gnjwhsw>. A pillérek tartalmáról l. COM (2015) 192.

³⁴ Factsheet (2015).

³⁵ Digital Single Market. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/digital-single-market>

³⁶ COM (2015) 192 2.4. pont.

Megfigyelhető, - és egyesek által kifogásolt is³⁷ - hogy a *közlemény* nem határozza meg a realizálással kapcsolatos lépéseket, csupán javaslatokat tartalmaz. Ezt orvosolja kifejezetten a szerzői jogi reformelképzelésekkel kapcsolatban a Bizottság 2015. december 9-én „A korszerű, európaibb szerzői jogi keret felé” címmel kiadott közleménye³⁸, az ún. *cselekvési terv*,³⁹ amelyben felvázolja a szerzői jogi reform tartalmát és a megvalósítás módját is. A közlemény átveszi az eredeti koncepció elemeit, azokat bővíti és fejti ki. A *cselekvési tervben* foglalt 4 reformterület a következő:

1. A tartalomhoz való szélesebb körű hozzáférés biztosítása az EU-ban
2. A digitális és határon átnyúló környezetre vonatkozó kivételek kiigazítása
3. A szerzői jogi szempontból jól működő piac megvalósítása
4. Egy hatékony és kiegyensúlyozott végrehajtási rendszer működtetése

Az EU helyzetéről szóló, a Bizottság elnöke által minden év szeptemberében megtartott 2016-os beszéd során Jean-Claude Juncker az „Európai Bizottság 10 prioritása” közül másodikként hangsúlyozta célként a „digitális egységes piac megvalósítását célzó valamennyi javaslat mielőbbi elfogadását a társjogalkotók által”.⁴⁰ Mondta ezt annak apropóján, hogy a szerzői jogi reformcsomagot alkotó dokumentumok tervezetei ugyanezen a napon, 2016. szeptember 14-én láttak napvilágot.⁴¹ A 2015-ös *cselekvési terv* fő vonalaitól a Bizottság a tervezetek megalkotása során nem tért el, inkább azokat alakította. A korszerű, európaibb szerzői jogi keret felé vezető út mérföldkövei tehát megmaradtak, így a továbbiakban a fentebb már említett négy reformterület mentén haladunk végig.

A hatályos szerzői jogi rendszert a digitális egységes piac stratégia céljainak és a harmonizáció igényének tükrében vetjük össze a *cselekvési tervvel* és a reformcsomag tervezeteiben foglaltakkal, így érzékeltetve a változtatások irányát és fejleményeit.

³⁷ Rosati (2015b).

³⁸ COM(2015) 626.

³⁹ Vö: A sajtóközlemény „action plan”, tehát „cselekvési terv” kifejezéssel illeti a szóban forgó közleményt. Commission takes first steps (2015).

⁴⁰ Az EU helyzete 2016. Jean-Claude Juncker, az Európai Bizottság elnökének beszéde, 2016. szeptember 14. A digitális egységes piac megteremtésének fontosságát jelzi, hogy a Bizottság 2016. évi munkaprogramjának 2. pontjában is szerepel. L. COM(2015) 610. 2. pont.

⁴¹ State of the Union press release (2016).

II. Reformterületek

1. A tartalomhoz való szélesebb körű hozzáférés biztosítása az EU-ban

A territorialitás elvéből fakad, hogy az egyik tagállamban ellenérték fejében, jogszerűen megszerzett tartalmak határon átnyúló hordozhatósága nem minden esetben megoldott, hiszen az előfizetés csak a szóban forgó ország területére korlátozódik. Egy felmérés alapján az emberek 53%-a próbált már meg elérni más tagállamban tartózkodó felhasználóknak szánt tartalmat azért, mert olyasvalamit keresett, ami a saját országában nem elérhető.⁴² Az EU jogharmonizációja okán a zenepiacon pán-európai licencek bevezetésének segítségével valószínűleg a területi hatály nem akadályozza majd a digitális tartalmak online szolgáltatásokon keresztül „külföldön” való elérését. Ez nyilván valóan teljesen egyedi ügylet, a felhasználási engedélyek ilyen módú rendezése egyáltalán nem kötelező, a *KJK-irányelv* csak szorgalmazza azt a szabályozás egyszerűbbé tételével.

A Bizottság is felismerte a digitális tartalomhoz való hozzáférhetőséggel kapcsolatos problémákat, így a *cselekvési tervben* „egy fokozatos megközelítést javasol a határokon átnyúló tartalomhoz való hozzáférés és a művek terjesztésének útjában álló akadályok eltávolítására”.⁴³

A hozzáférhetőség növelésével a Bizottság az elérhetetlenségből fakadó jogsértő magatartások minimalizálását szeretné elérni abban bízva, hogy a felhasználók az egyszerűen hozzáférhető, szélesebb körű és jobb minőségű műsorszolgáltatást biztosító fizetős szolgáltatások kínálatát választják majd a kalóz tartalmak helyett.⁴⁴

1.1. A televíziós és rádiós műsorok határon átnyúló online terjesztésének elősegítése

A *Műhold-irányelv* a származási ország elvét, mint egységes elképzelést veszi alapul, amely szerint a műsorszolgáltatásra annak az államnak a joga irányadó, amelyikben a szolgáltató központi ügyintézésének helye van. A szerzők kizárólagos joga a műveik műholdas nyilvános közvetítésének engedélyezése.⁴⁵ Más tagállamból származó műsor vezetékes továbbközvetítése esetén kötelező a közös jogkezelés.⁴⁶

Az *irányelv* célja a határon átnyúló műsorszolgáltatás szabadságának biztosítása, ám a felhasználók az esetek többségében nehézségekkel néznek szembe olyan csatornák

⁴² Flash Eurobarometer 411 – online tartalmak határokon átnyúló elérése. 2015. augusztus

⁴³ COM(2015) 626, 2. pont.

⁴⁴ Therese Comodini Cachia (2016), Andrus Ansip (2015).

⁴⁵ Műhold-irányelv 2. cikk.

⁴⁶ Műhold-irányelv (28) preambulum-bekezdés.

elérésekor, amiket nem a tartózkodási helyük szerinti tagállamban közvetítenek. Nem tudják a belső piac által kínált kulturális és gazdasági lehetőségeket kihasználni a szolgáltatások szabad mozgásának korlátozása miatt, a *Műhold-irányelv* által kitűzött cél tehát nem valósul meg az online világban.

Napjainkban a TV csatornák száma szaporodik, amelyek közül jó néhány kizárólag előfizetés útján érhető el. Sok esetben hiába próbálna egy, az adott ország határain kívül élő személy előfizetni ezekre, visszautasításra kerülne, mert az ő országára vonatkozó szerzői jogi engedélyek hiányoznak. A szolgáltatókat az engedélyek beszerzésének nehézsége elriasztja programjaik elérésének külföldi biztosításától. Ez a probléma az előfizetős és kódolatlan csatornákat, a magán- és állami szolgáltatókat egyaránt érinti.

A filmproducerek műsorsugárzó szervezeteknek adják el a filmeket, mert azok kódolt módon végzik a vezetékes közvetítést, így külföldön nem lehet elérni a tartalmat. Ez egy jól bevált módszer arra, hogy a producerek másik országokban újra és újra eladhassák a műveket, piaci megosztottságot generálva.⁴⁷ Ha megvalósulna az *irányelv* célja, akkor határok nélküli belső piacon áramolhatnának a művek.⁴⁸

A fogyasztói szokások megváltozása miatt a szolgáltatók igyekeznek minél több úton elérni a nézőket, biztosítva például kiegészítő online szolgáltatások közül a párhuzamos sugárzást vagy az utólagos megtekintést.⁴⁹ A hagyományos műholdas és vezetékes módszerre vonatkozó *Műhold-irányelv* ezekre a szolgáltatásokra nem alkalmazható.

2016. május 4-én a Bizottság közzé tette az *irányelv* revíziójával kapcsolatos konzultáció⁵⁰ eredményét, amelynek nyomán 2016. szeptember 14-én napvilágot látott a kifejezetten a Műhold-irányelv korszerűsítését célzó *COM(2016) 594* számú rendelet-tervezet (továbbiakban: *rendelet-tervezet*). A Bizottság szándékának komolyságát jelzi, hogy közvetlen hatállyal bíró rendeleti formába öntötte elképzeléseit. Az új szabályozás szükségességét a Preambulum az új technológiai megoldások begyűrűzésével, a kisebbségek anyanyelvű műsorhoz jutásával, az engedélyeztetési eljárások túl bonyolult rendszerével, az online kiegészítő szolgáltatásokra és a modern technológiákkal történő

⁴⁷ A FAPL-ügyben az EUB kifejezetten kimondta, hogy a határokon átívelő szolgáltatások területi alapú korlátozása elfogadhatatlan. Bővebben l. 60. lj.

⁴⁸ Seville (2009) 34-37.

⁴⁹ COM(2016) 594.

⁵⁰ Consultation on the review of the EU Satellite and Cable Directive (2015) A konzultáció eredményéről l. Synopsis Report (2016). Ennek elemzésekor Sinodinou három területre tér ki, mégpedig a származási ország elvét, a továbbközvetítés jogát és a mediációs vitarendezés lehetőségét vizsgálja. L. Sinodinou (2016).

továbbközvetítésre vonatkozó szabályozás hiányával indokolja.⁵¹ Egyúttal javasolja a szerzői jogi keret mielőbbi kiigazítását az online szolgáltatások határon átívelő nyújtása terén is. A *tervezet* törzsszövege a kiegészítő online szolgáltatásokkal kapcsolatban előírja a származási ország elvének alkalmazását, ám aggályos, hogy ezeknek a szolgáltatásoknak a köre nem pontosan meghatározott.⁵² A nem online továbbközvetítéssel kapcsolatban kötelező közös jogkezelésről rendelkezik.⁵³

1.2. Tartalomhoz való határon átnyúló hozzáférés lehetővé tétele

A határon átnyúló tartalomhoz való hozzáférés és az előző pont témája, a határon átnyúló tartalomelérés élesen elkülönülnek egymástól. Amíg az utóbbi esetben a felhasználóknak lehetőségük nyílik belföldön más országokban elérhető online szolgáltatásokat használni, addig az első eset egy belföldön előfizetett online szolgáltatás külföldön való tartózkodás során történő elérését jelenti.⁵⁴ Fontos elem a külföldön való ideiglenes tartózkodás,⁵⁵ hiszen ez különbözteti meg az előző kategóriától.

„Az online tartalomszolgáltatások határokon átnyúló hordozhatóságának a belső piacon történő biztosításáról” szóló *COM(2015) 627* számú bizottsági javaslat a szerzői jogi reform kapcsán született első javaslat volt, hiszen nem a 2016 őszi reformcsomagban, hanem a *cselekvési tervvel* egyidejűleg, 2015. december 9-én került közzétételre.⁵⁶ A Bizottság ezen szabályozási eszköz választásával a kérdéskör megoldását gyors és hatékony módon kívánja elérni, és biztosítani kívánja a minden tagállamban azonos alkalmazását és a szabályok egységességét.⁵⁷ Jogpolitikai indokai között szerepel, hogy a szolgáltatók és jogtulajdonosok sokszor meghatározott területre nézve kötnek engedélyezési szerződést, megakadályozva ezzel a külföldi hozzáférés lehetőségét az előfizető számára.⁵⁸ 2017. február 7-én az Európai Parlament, a tagállamok és az Európai Bizottság egy *megállapodással* erősítették meg a benne foglaltak fontosságát és a mielőbbi

⁵² COM(2016) 594, 2. cikk.

⁵³ Uo., 3. cikk.

⁵⁴ Sok esetben problémás az előfizetett szolgáltatások külföldön való elérése, például a Sky's Now TV sport adásai csak Olaszországban, Németországban és Ausztriában, valamint az Egyesült Királyságban hozzáférhetőek. L. Making the EU fit for the digital age (2015) 2. pont.

⁵⁵ Ennek fogalmát a COM(2015) 627, 2. cikk d) pont határozza meg.

⁵⁶ Elemzését l. Cable Europe position paper (2016).

⁵⁷ Uo., Indoklás, 2. pont.

⁵⁸ Uo., (10) preambulum-bekezdés

cselekvés szándékát. Ez az „első kézzelfogható lépésnek” tekinthető a szerzői jog korszerűsítése felé.⁵⁹

Az EUB is ellenzi a kialakult gyakorlatot, amelynek felszámolásának szükségességét a *FAPL döntés* erősítette meg.⁶⁰ Ez kimondja, hogy „az uniós joggal ellentétes a labdarúgó-mérkőzések közvetítésének olyan engedélyezési rendszere, amely a műsorsugárzó szervezeteknek tagállamonként biztosít területi kizárólagosságot, és amely megtiltja a televízió nézőknek, hogy ezeket a műsorokat dekódoló kártya segítségével más tagállamokban nézzék.”⁶¹

A *rendelet* hatálya csak a díjfizetés ellenében megszerzett szolgáltatásokra irányulna, hiszen így az előfizetés helye könnyen meghatározható.⁶² Díjfizetés nélkül igénybe vett online szolgáltatások esetében csak akkor lenne alkalmazandó, ha a szolgáltató meg tudja jelölni az előfizető lakóhelye szerinti tagállamot.⁶³ Ennek indokoltságát az adja, hogy a joghatóság mindig az előfizető lakhelye, függetlenül a felhasználás helyétől.⁶⁴ Az ideiglenesen külföldön tartózkodó felhasználónak vonatkozásában a szolgáltatók kötelezettsége csak az, hogy „hozzáférést biztosítanak ugyanahhoz a tartalomhoz, ugyanolyan típusú és számú eszközökkel, ugyanannyi felhasználó számára, ugyanolyan funkciók mellett, mint a lakóhely szerinti tagállamban”,⁶⁵ ám az előfizetés szerinti országban elérhető minőséget már nem kötelesek garantálni.⁶⁶ Ennek a tagállamonként eltérő sáv szélesség vonatkozásában lehet relevanciája, amely egyébként összefüggésbe hozható a digitális egységes piac stratégia másik célkitűzésével, a barangolási díjak eltörlésével. A szóban forgó *rendelet-tervezet cselekvési tervvel* együtt való megalkotásának oka a két terület korai összehangolása volt.⁶⁷ A fent említett megerősítő *megállapodás* megtételének időpontja is összefügg a barangolási díjak eltörlésével, amelyre a megállapodás előtt egy héttel, 2017. február 1-jén került sor 2017. június 15-i hatályba lépéssel.⁶⁸ Amennyiben az Európai Unió Tanácsa és az Európai Parlament hivatalosan is jóváhagyják a *megállapodást*, a rendelet 2018 elejére tervezett hatályba lépésével megvalósulhat az online szolgáltatások határokon átvétele

⁵⁹ IP/17/225 sz. sajtóközlemény (2017), Factsheet (2017)

⁶⁰ Az ítéletről részletesen l. Halász (2011), Masnick (2011), Enser (2011), Harkai (2016a) 35-38.

⁶¹ 102/11. sz. sajtóközlemény (2011)

⁶² COM(2015) 627, (16) preambulum-bekezdés.

⁶³ Uo., (17) preambulum-bekezdés.

⁶⁴ Uo., 4. cikk.

⁶⁵ Uo., (18) preambulum-bekezdés.

⁶⁶ Uo., 3. cikk (2) bekezdés.

⁶⁷ Uo. Indokolás, a javaslat háttere.

⁶⁸ 2015/2120 rendelet, IP/17/193 sz. sajtóközlemény (2017).

szabad hordozhatósága.⁶⁹ A barangolási díjak eltörlése nagyban segíteni fogja a tartalomelérést, hiszen - a szolgáltatások eléréséhez megvásárolt megfelelő kapacitású - belföldi mobilinternetért külföldön sem kerülnek majd felszámításra extra költségek, így jó eséllyel azonos feltételekkel, bárhol és bármikor elérhetőek lesznek az előfizetett tartalmak.

1.3. A kereskedelmi forgalomban már nem kapható művek digitalizálásának megkönnyítése

Az 2016. évi őszi reform-tervezetek közül a *COM(2016) 593* számú irányelv-tervezet (továbbiakban: *irányelv-tervezet*) külön fejezetet szentel a kereskedelmi forgalomban már nem kapható műveknek.⁷⁰ Meghatározása szerint akkor beszélhetünk ilyen alkotásról, ha „a mű vagy egyéb teljesítmény egésze – minden fordítását, változatát és megjelenési módját ideértve – a szokásos kereskedelmi csatornákon keresztül nyilvánosan hozzáférhetetlen, és hozzáférhetővé válása észszerűen nem elvárható.” A javaslat keretében tehát olyan műveket tartana a Bizottság a felhasználók számára elérhető körben, amelyek kereskedelmi forgalomban már nem kaphatóak, ám még védelem alatt állnak. Ezen alkotások továbbra is elérhetőek maradhatnak digitalizálásuk megkönnyítése által.

2011-ben már történtek lépések az ügyben, hiszen egy *ajánlás*⁷¹ és egy *egyetértési megállapodás*⁷² is született. Az *ajánlás* arra buzdítja a tagállamokat, hogy 2015-ig egyenként megadott számú, összesen 30 millió digitalizált művet tegyenek elérhetővé az „Europeana elnevezésű európai digitális könyvtáron, archívumon és múzeumon keresztül”.⁷³ A 6. bekezdés b) pontjában szól a kereskedelmi forgalomban nem kapható művekről: „[az államok] biztosítsanak megfelelő jogi keretfeltételeket az érdekelt felek által meghatározott és elfogadott engedélyezési mechanizmusok támogatására a kereskedelmi forgalomba nem kerülő művek nagy mennyiségű digitalizálása és határokon átnyúló hozzáférhetősége érdekében”.

Az *egyetértési megállapodás* meghatározza a kereskedelmi forgalomban nem kapható művek pontos fogalmát: „ha az egész mű minden verzióját és megjelenési formáját tekintve a kereskedelmi forgalomban már sehol sem elérhető, eltekintve a

⁶⁹ IP/17/225 sz. sajtóközlemény (2017).

⁷⁰ COM(2016) 593, III. cím 1. fejezet.

⁷¹ 2011/711/EU.

⁷² Memorandum of Understanding (2011).

⁷³ IP/11/1292 sz. sajtóközlemény (2011).

könyvtárakban vagy nyilvános helyeken (ide értve a használt könyvek boltjait vagy az antikváriumokat) fellelhető példányoktól”.⁷⁴

Két fontos jogesetet kell megemlítenünk a témában. Az első szerint a Google tömeges, milliós nagyságrendű könyvdigitalizálásba⁷⁵ kezdett, amelyet *Google Books* projektnek nevezett el. Szerzői jogsértésért beperelték, amelynek eredménye egy több, mint egy évtizedig tartó jogvita lett. Ennek végére 2016-ban tett pontot az Amerikai Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága, ítéletében fair use-nak minősítette a szóban forgó könyvek digitalizálását.⁷⁶

A másik a *Soulier ügy*,⁷⁷ amelyben a kereskedelemben már nem kapható művek vonatkozásában az EUB úgy döntött, hogy a francia modellt követi. Ez alapján a közös jogkezelés alól a szerzők külön kérelemmel utólag kivonhatják könyvüket, ám hozzájárulásukat vélelmezni kell tiltakozásuk elmaradása esetén. A modellben viszont aggályosnak találta azt, hogy a jogosultak nincsenek megfelelően tájékoztatva műveik felhasználásáról, annak maguknak kell utána járniuk.⁷⁸ Ezen döntés tartalma jelenik meg az irányelv-tervezetben is.⁷⁹

⁷⁴ Memorandum of Understanding (2011) Definition: „when the whole work, in all its versions and manifestations is no longer commercially available in customary channels of commerce, regardless of the existence of tangible copies of the work in libraries and among the public (including through second hand bookshops or antiquarian bookshops).”

⁷⁵ A tömeges digitalizáció veszélyeiről I. Legeza (2012) 6-9.

⁷⁶ Euler (2016).

⁷⁷ Soulier ügy C-301/15.

⁷⁸ Hajdú (2016).

⁷⁹ COM(2016) 593 7. cikk (1) bekezdés: „A tagállamok rendelkeznek arról, hogy amennyiben közös jogkezelő szervezet a tagjai nevében nem üzleti célra szóló, nem kizárólagos engedélyt ad kulturális örökséget ápoló intézménynek az intézmény gyűjteményének állandó részét képező, a kereskedelemben már nem kapható művek vagy egyéb teljesítmények digitalizálására, terjesztésére, nyilvánossághoz közvetítésére vagy hozzáférhetővé tételére, akkor ez a nem kizárólagos engedély kiterjeszhető vagy vélelmezhetően vonatkozik az engedély hatálya alá tartozó jogosultakkal azonos kategóriába tartozó, de a közös jogkezelő szervezet által nem képviselt jogosultakra is, feltéve ha:

a) a közös jogkezelő szervezet a jogosultaktól kapott megbízások alapján a jogosultak szélesebb körű képviselőjét látja el a művek vagy egyéb teljesítmények azon kategóriája, illetve azon jogok tekintetében, amelyekre az engedély hatálya kiterjed;

b) minden jogosult számára biztosított az egyenlő bánásmód az engedély feltételeivel összefüggésben;

c) mindegyik jogosult bármikor felszólalhat művei vagy egyéb teljesítményei kereskedelemben már nem kaphatónak tekintett minősítése ellen, és kizárhatja az engedély műveire és egyéb teljesítményeire való alkalmazását.”

2. A digitális és határokon átnyúló környezetekre vonatkozó kivételek kiigazítása

Ahogy az előző fejezetekben hangsúlyozásra került, hogy az EU-s szerzői jog egyik Achilles-sarka a kivételek és korlátozások tagállamonkénti eltérő implementációja.⁸⁰

A *cselekvési terv* nem csupán meglévő területeken eszközöl változtatást, a digitalizálódás folyamányaként új elemeket is be kíván építeni a rezsimbe. Előre kell bocsátani, hogy ezek közül több parlagon hever a reformcsomag-tervezetekben. Érdekes, hogy a Bizottság az oktatáshoz, tudás eléréséhez és a kutatáshoz kapcsolódó rendelkezéseket emeli ki a reform tárgyaiként. A harmonizáció magasabb szintjének elérése jegyében ezen kivételek kötelezővé tételét irányozza elő a Bizottság, elérve ezzel, hogy egységesen minden tagállamban a szerzői jogi jogosultak külön engedélye nélkül lehessen ezeket a jogokat gyakorolni. Ettől függetlenül aggályos, hogy az irányelvi szabályozás általános jellemzői ugyanúgy érvényesülni fognak, mint eddig, tehát minden ország maga döntheti el ezután is, hogy milyen eszközökkel fogja realizálni a kitűzött célokat. A kivételek és korlátozások témakörben például komoly rendszerek felállítását igénylő, komplex intézkedésekről lenne szó, nem csupán ténybeli változásról (pl. a védelmi idő 70 évre emelése). Maga az *irányelv-tervezet* is kimondja a preambulumban, hogy az oktatással kapcsolatos kivételnél a cél elérése tagállamonként idomulhat a meglévő rendszerekhez.⁸¹

2.1. A Marrákesi Szerződés

A WHO 2010-es felmérése szerint a világon 285 millió látássérült él, akik közül 39 millióan vakok, 246 millió ember pedig különböző okok miatt rossz látástól szenved.⁸²

Ahhoz, hogy egy átlagos nyomtatott könyv számukra olvashatóvá váljon, az adott művet át kell alakítani nagybetűssé, Braille formátumúvá vagy hangoskönyvvé,⁸³ amely a kiadott könyvek mindössze 7%-ánál valósul meg világszerte, a fejlődő országokban pedig ez a szám csupán 1%.⁸⁴ A megfelelő formátumú könyvek hiánya miatt nagyban korlátozott

⁸⁰ Westkamp (2007) 109-447.

⁸¹ COM(2016) 593 (17) preambulumbékezdés. A kereskedelmi forgalomban már nem kapható művek vonatkozásában l. uo. (23) preambulumbékezdés. Vannak természetesen olyanok, amikor a módszer nem térhet el tagállamonként, ilyen a kötelező közös jogkezelés. L. uo. (24) preambulumbékezdés.

⁸² Global Data on Visual Impairments (WHO/NMH/PBD/12.01), p. 3.

⁸³ Making information accessible for all <http://tinyurl.com/zp2483b>

⁸⁴ Press Release WIPO Negotiations Treaty for Blind people <http://tinyurl.com/j4cr9ma>

ezeknek az embereknek az információhoz jutása. Akadályokba ütköznek a tanulás és a szociális és kulturális életben való részvétel terén is.⁸⁵

Az átalakítás többszörözésnek minősül az InfoSoc-irányelv alapján.⁸⁶ Ez a szerzői jogosult kizárólagos joga épp úgy, mint az így létrejött műpéldányok belföldi vagy határon átnyúló terjesztése, valamint az online környezetben történő hozzáférhetővé tétele.⁸⁷ Az *InfoSoc-irányelv* a kizárólagos jog alól kivételként nevezi meg a „fogyatékos személyek által végzett, a fogyatékoságukkal közvetlenül összefüggő, nem kereskedelmi jellegű felhasználás”⁸⁸ esetkörét. Azon országokban is, ahol az implementáció megtörtént, a kedvezmények és korlátozások opcionális jellege miatt eltér a szabályozás. A magyar törvényben például a szabad felhasználás körébe tartozó művek fogyatékos személyek javára történő átalakítása megengedett, ám a kommentár indoklása szerint ez a hangoskönyvekre nem vonatkozik, hiszen ezek terjesztése üzletszerű lehet és „nem is függ össze közvetlenül a fogyatékosaggal” ez a fajta felhasználás.⁸⁹

A részletezett problémák felismerése után hosszas tárgyalásokat követően 2013.06.27-én fogadták el a „könyv-éhség”⁹⁰ megszüntetését célzó⁹¹ Szerződést a marokkói Marrákesben.

Az EU csak 2014. április 30-án csatlakozott, ratifikációra azonban nem került sor.⁹² Az EU kezdeti kimaradását a nemzetközi közösség döbbenettel fogadta, aminek többen hangot is adtak.⁹³ 21 EU tagállam egyetértésével szemben egy akadályozó kisebbség alakult hét állam részvételével, amelyek azzal érveltek, hogy az EU-nak nincs megfelelő kompetenciája az egész EU nevében ratifikálni a Szerződést, szerintük a kérdés megosztott hatáskörbe tartozik.⁹⁴ Az Európai Bizottság kérésére Wahl főtanácsnok 2016. szeptember 8-i véleménye egyértelműen kimondta, hogy az ügyben az EU kizárólagos hatáskörrel

⁸⁵ Köklü (2014) 737.

⁸⁶ InfoSoc-irányelv II. fejezet 2. cikk.

⁸⁷ Köklü (2014) 737.

⁸⁸ InfoSoc-irányelv 5. cikk (3) bekezdés b)

⁸⁹ Sztj. nagykommentár (2014) 273.

⁹⁰ A „book famine” azaz „könyv-éhség” kifejezést Maryanne Diamond, a World Blind Union elnöke használta. L. On Track For A Book Without Borders. <http://www.worldblindunion.org/English/our-work/our-priorities/Pages/On-Track-For-A-Book-Without-Borders.aspx>

⁹¹ A Marrákesi Szerződés céljait a Szerződés 2. cikk 1., 2. pont tartalmazzák. A Szerződés részletes elemzését l. Ficsor (2013). A Szerződés jellemzőiről l. még Harris (2013) 7-10., Trimble (2014) 768–795., Position Paper on the Marrakesh Treaty (2015) 707-716., The Treaty of Marrakesh explained. (<http://tinyurl.com/zqftknx>). A Szerződés egyéb nemzetközi egyezményekhez való viszonyáról és bevezetéséről l. Grad-Gyenge (2014) 219-242.

⁹² Marrakesh Treaty Contracting Parties (<http://tinyurl.com/jtl3m36>)

⁹³ Ramalho (2015) 1-4., Wikström (2016), Letter to President of European Commission (2016), Naranjo (2015b), Fracassi (2016)

⁹⁴ In Italian Parliament June 20th on Marrakesh Treaty (2016), EBU (2015), Reda (2016), IP-Watch (2016), Meyer (2015).

rendelkezik, ám a főtanácsnoki vélemény nem kötelező erejű.⁹⁵ 2017. február 14-én viszont megszületett az EUB nagytanácsának várva várt véleménye, amely úgy rendelkezik, hogy „A vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrákesi egyezmény megkötése az Európai Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik”, tehát az EU mint egész a tagállamok egyesével történő megerősítése nélkül jogosult a ratifikációra.⁹⁶

A Bizottság reformcsomagját alkotó dokumentumok 2016. szeptember 14-i tervezetei közül kettő is biztosítja a Szerződés mihamarabbi ratifikálását, irányelvi és rendeleti szabályozás együttesével kíván az EU eleget tenni nemzetközi jogi kötelezettségeinek. A Szerződés *első célkitűzése* nyomán irányelvi formában ki kívánja javítani az InfoSoc-irányelvet a vakok és gyengén látókra vonatkozó kivétel bevezetésének kötelezővé tételével.⁹⁷ Ez a szabályozási eszköz tökéletesen illeszkedik a szerzői jogi reform koncepciójába, hiszen már említésre került, hogy annak egyik fő motívuma egyes kivételek és korlátozások kötelezővé tétele.

A Szerződés *második célkitűzése* teljesen új az EU-s szerzői jogi szabályozásban, tárgya a speciális formátumú művek határon átnyúló cseréje az EU-tagállamok és a Szerződésben részes államok között a szerzői jogi jogosult engedélye nélkül, az erre feljogosított intézményeken keresztül. Ezt rendelet formájában kívánja biztosítani a Bizottság.⁹⁸

Miközben az EU valódi csatlakozása a *Marrákesi Szerződéshez* a célegyenesbe látszik érkezni, maga a Szerződés 2016. szeptember 30-án hatályba lépett Kanada ratifikációjával.⁹⁹ 2016. október 1-jén természetesen nem kezdtek el tömegével létrejönni és cserélődni a speciális formátumú művek, ahogy az várható is volt. A WIPO azonban elkezdheti sürgetni a megfelelő tagállami jogszabályok meghozatalát, a művek átalakításában és terjesztésében kompetens szervek kijelölését.¹⁰⁰

Az előirányzott rendszer teljes kiépülésére még biztos, hogy éveket kell várni, s csak remélni tudjuk, hogy eléri a várt eredményt. A nyelvi különbségek gátat vethetnek a hatékonyságnak, ám az EU-n belül ez a probléma csekélyebb, így üdvözlendő lenne a kezdeményezés. Kérdéses, hogy a jogszabályi héttér lazításával tényleg megindul-e a

⁹⁵ Opinion of Advocate General Wahl, delivered on 8 September 2016., ECLI:EU:C:2016:657E. A témáról l. még Ramalho (2016b), Kaskovits-Munkácsi (2017).

⁹⁶ A Bíróság 3/15. sz. véleménye. A véleményt bejelentő sajtóközleményt l. Press release No 13/17 (2017).

⁹⁷ COM(2016) 596.

⁹⁸ COM(2016) 595.

⁹⁹ Canada's Accession to Marrakesh Treaty Brings Treaty into Force (2016), Anderson (2016)

¹⁰⁰ Coldeway (2016). Az IFLA, EIFL és az EBLIDA a Szerződés végrehajtásával kapcsolatban a könyvtárak szempontjából megfogalmazott pozíciós anyagát l. Position Paper (2016), Position Paper (2017).

kiadott művek tömeges átalakításának folyamata, de egy biztos: a Szerződés szövege elektronikusan letölthető már a látássérültek számára is olvasható formában.¹⁰¹

2.2. Szöveg-és adatbányászat

A kutatóknak kedvező javaslat célja, hogy „lehetővé váljon a közérdeket szolgáló kutató szervezetek számára – teljes jogbiztonság mellett, tudományos kutatási célokra – szöveg- és adatbányászat végzése olyan tartalmakban, melyekhez jogszerűen férnek hozzá”.¹⁰²

A szövegbányászat egy nem rég óta reflektorfénybe került, ám közel sem új módszer, szöveg analízisként is ismert. Lényege olyan technikák alkalmazása, amelyekkel nagy számú, még strukturálatlan szövegből (ezek lehetnek könyvek, weboldalak, e-mailek, vagy akár használati útmutatók is) kiszűrjük a várt összefüggéseket. Tipikusan ilyen módszer a szövegek kategorizálása, hasonló szövegek csoportosítása, egyes részletek témájának kiszűrése, szövegek tartalmának összefoglalása.¹⁰³ A szöveges kereséstől (pl. Google-keresés) annyiban különbözik, hogy itt nem meglévő információkra kíváncsi a kutató, hanem indirekt módon adott, még ismeretlen szövegbeli összefüggésekre.¹⁰⁴

Az adatbányászatot épp úgy, mint a szövegbányászatot számítógépes úton végzik. Gyakorlatilag céljuk is ugyanaz, egy tág halmaz analízise, csoportosítása, összefüggések kinyerése. A vizsgálat tárgya teszi a két módszert különbözővé, hiszen az adatbányászat esetében algoritmusok segítségével különböző adatbázisokban történik az eddig ismeretlen, ám potenciálisan a kutatási célok szempontjából hasznos információk kinyerése. Szerzői jogi jelentősége, hogy a művelet elvégzéséhez hozzáférést kell biztosítani az adatbázisokhoz, valamint a vizsgálat elvégzéséhez másolatok készítése szükséges, hiszen sokszor táblázatok, diagramok összeállításához használják őket, a végeredmény pedig egy új információ lesz.¹⁰⁵

Az EU-s szerzői jogban jelenleg még nincs ezt a kérdéskört szabályozó egyértelmű rendelkezés, ami a Bizottság álláspontja szerint rontja az EU tudományos és innovációs szektorban való versenyképességét. A jelenlegi kutatási kivételi rendszer csak adott kijelölt terminálokon, helyben teszi lehetővé az ilyen fajta kutatói tevékenységet, amely

¹⁰¹ Marrakesh Treaty in Braille format/ in Full Audio and Daisy format (<http://www.wipo.int/treaties/en/ip/marrakesh/>)

¹⁰² COM(2015) 626, 2. pont.

¹⁰³ Truyens-Van Eecke (2014) 1.

¹⁰⁴ Szövegbányászat (2014).

¹⁰⁵ Guadamuz-Cabell (2014) 4-6. Az adatbányászat fogalmának más megfogalmazását l. Hand, D. J., Mannila, H., Smyth, P. (2001) 1.

kihasználatlanul hagyja a technológiai lehetőségeket.¹⁰⁶ Emiatt, valamint az adatok határon átnyúló adat- és szövegbányászatának biztossá tétele miatt a Bizottság szerint a jogi kereteket stabilizálni kell.¹⁰⁷ A reformcsomag *irányelv-tervezete* meghatározza a szóban forgó tevékenység pontos fogalmát.¹⁰⁸ A II. cím 3. cikkében kitarat a kötelező kivétel beemelése mellett biztosít minden jogot „azoknak a kutatóhelyeknek, amelyek a számukra tudományos kutatás céljából jogszerűen hozzáférhető műveken vagy egyéb teljesítményeken végzendő szöveg- és adatbányászathoz többszörözést és tartalomkimásolást hajtanak végre.” A (4) bekezdésben arra buzdítja a szerzői jogi jogosultakat és a kutatóhelyeket, hogy közösen állapodjanak meg az „intézkedések alkalmazására vonatkozóan”. Itt több mint valószínű, hogy felhasználási szerződések kötésére utal a felek között a Bizottság.

Egy kritikát megfogalmazó tanulmány¹⁰⁹ azzal érvel, hogy ebben a formában felesleges leváltani egy aránylag jól működő rendszert, mivel az esetek nagyon kis százalékára lenne csak alkalmazható a kivétel. Meg kell ugyanakkor jegyezni, hogy a háromlépcsős teszt alapján egy kivétel sem lehet túl tág, hiszen akkor elveszne speciális jellege.¹¹⁰

2.3. Oktatási szemléltetés

Az infokommunikáció elterjedésével a társadalom is átalakulóban van, ennek hatásai az oktatásban is érződnek. Mára a tanulás és a tanítás is egy új szintre emelkedett, megjelent a digitális oktatás igénye.¹¹¹ Nem véletlen, hogy oktatók által is gyakran feltett kérdések a következők: másolhatok a tanulóknak egy könyvből? Az egészet vagy csak egy részét szabad? Mi a helyzet az e-könyvekkel? Online körbeküldhetem-e a tanulók között a mai leckéhez felhasználandó forrásokat (e-mailben, valamilyen felhőszolgáltatásba vagy iskolai kurzushoz tartozó internetes platformra való feltöltéssel)?

Az *InfoSoc-irányelv* jelenlegi szabályozása szerint kivételként a belső jogba ültethető a többszörözés, illetve nyilvánosságához közvetítés relációjában „kizárólag oktatási szemléltetés vagy tudományos kutatás céljából végzett felhasználás, amennyiben

¹⁰⁶ COM(2015) 626, 2. pont.

¹⁰⁷ Making the EU fit for the digital age (2015) 3. pont

¹⁰⁸ Uo., 2. cikk 2. pont

¹⁰⁹ Langus-Neven-Shier (2013) 43.

¹¹⁰ A háromlépcsős teszt a BUE által kimunkált, az InfoSoc-irányelv 5. cikk (5) bekezdésében is szereplő szempontrendszer, amelynek minden kivételnek meg kell felelnie. L. Geiger-Gervais.Senftleben (2013) 1-44., Ricketson (2003) 74-80., Hugenholtz- Okediji (2008) 16-25.

¹¹¹ Léteznek már „e-iskolák”, ahol a hagyományos és távoktatás elemeit ötvözik. Ezekről, az e-tanításról és a kapcsolódó dilemmákról l. Cornu (2002) 77-89.

lehetséges, a forrás feltüntetésével – beleértve a szerző nevét is –, és az elérni kívánt nem kereskedelmi cél által indokolt terjedelemben”.¹¹² A probléma ismét az eltérő implementációban rejlik, hiszen előfordul olyan, hogy a kivétel nem vonatkozik az e-oktatásra, a digitális anyagokra, így korlátozza az új oktatási trendek elterjedését.¹¹³ A digitális egységes piac célkitűzéseit szem előtt tartó *irányelv-tervezet* gondoskodik róla, hogy ebben a tekintetben ne lehessenek eltérések, kifejezetten a „művek és más teljesítmények digitális és határokon átnyúló oktatási tevékenységekben való felhasználása” címmel illeti a vonatkozó cikket. Két feltételt határoz meg:

„a) oktatási intézmény helyiségeiben vagy kizárólag az oktatási intézmény tanulói vagy hallgatói, illetve oktatói által hozzáférhető, biztonságos elektronikus hálózaton belül történik;

b) a forrás megjelölése, például a szerző nevének feltüntetése kíséri, feltéve, hogy ez nem bizonyul kivitelezhetetlennek.”¹¹⁴

A kizárólagos oktatási célra való felhasználást tehát meghatározott személyi kör illetve zárt elektronikus hálózat kiépítése útján kívánja biztosítani a Bizottság. Egy tagállamok közti eltérésre okot adó rendelkezés mégis szerepel a 2. bekezdésben, amely bizonytalanná teszi a tárgyi hatályt; egyes tetszőleges műfajtak vagy egyéb teljesítmények kivonhatók a kivétel alól, amennyiben „megfelelő engedélyek könnyen hozzáférhetők a piacon”. Ez utóbbi meghatározás meglehetősen tág értelmezésnek ad teret, amely által véleményünk szerint az egységesítés célja nagymértékben sérül, ami befolyásolhatja a tagállamokon átívelő cserét is.

2.4. A kulturális örökség megőrzése

Az utókor számára a művek megőrzése kulturális szempontból elengedhetetlen, ám a digitális archiválás technikáját még sok ország nem alkalmazza. A törekvés támogatott, hiszen 2015-ben az ENUMERATE felmérésén a válaszadók 90%-a számolt be megőrzendő gyűjtemények birtoklásáról, 60%-uk pedig eleve digitális formában megjelenő műveket is archivál.¹¹⁵ A cél az lenne, hogy általános gyakorlata alakuljon ki minden tagállamban, hogy az adott műveket külön szerzői engedély nélkül lehessen a kulturális örökség maradandó részévé tenni.

¹¹² InfoSoc-irányelv 5. cikk (3) a).

¹¹³ Making the EU fit for the digital age (2015) 3. pont.

¹¹⁴ Uo., II. cím 4. cikk.

¹¹⁵ Beszámoló az európai kulturális örökséget ápoló intézmények által végzett digitalizációról, 2015. június.

Jelenleg is hatályban van egy erre vonatkozó kivétel, amely egyes felhatalmazott intézmények számára kereskedelmi cél kizárása mellett biztosítja a többszörözés jogát.¹¹⁶ Az *irányelv-tervezet* némileg konkretizálja a szabályozást, miszerint „a kulturális örökséget ápoló intézmények¹¹⁷ a gyűjteményük állandó részét képező művek és egyéb teljesítmények megőrzésének kizárólagos céljára, a megőrzéshez szükséges mértékben, bármilyen formátumban vagy hordozóanyagon másolatokat készítsenek.”¹¹⁸

Két lényeges elemét kell megvizsgálni a rendelkezésnek. Egyrészt kizárólag az állandó gyűjteményben található művekre vonatkozik a kivétel, így ha nincs lehetőségük ezeknek az intézményeknek a műállomány frissítésére, akkor egy idő után a megőrzéshez szükséges mértéket elérve már nem tudják ezen cikk által biztosított jogukat gyakorolni. Másrészt, ha valamelyik intézménynek nincsenek meg a technikai vagy anyagi keretei, akkor sem veheti át a feladatot másik intézmény. A másolat készítése körében lehetőséget teremt a tervezet analóg vagy digitális formában történő többszörözésre, akár formátum átalakítás útján is.

A tömeges másolásra illetve digitalizálásra ugyan felhatalmazná az irányelv az adott intézményeket, ám a fent említett korlátok miatt nem minden esetben lehet teljes körű a cél megvalósítása.

¹¹⁶ InfoSoc-irányelv 5. cikk (2) bekezdés c).

¹¹⁷ Irányelv-tervezet 2. cikk 3. pont. Ezen intézményekben fellelhető művek fajtái tekintetében széles körű a szabályozás tárgyi köre, amely azt is eredményezi, hogy a másolatok elkészítésének módja alapján is sokféle cselekményre kiterjed.

¹¹⁸ COM(2016)593 végleges II. cím 5. cikk.

3. A szerzői jogi szempontból jól működő piac megvalósítása

A szerzői jogi „piac” alapkoncepciója az, hogy a jogosultak engedélyt adnak műveik felhasználására, ezért pedig díjazásban részesülnek. Ennek nem csak az analóg, hanem az online világban is meg kell valósulnia, hiszen alapköve annak, hogy a szerzők motivációt érezzenek az innovatív technikák használatára műveik elkészítéséhez a társadalom és a gazdaság igényeinek kielégítése céljából. Az alkotói kedv intenzitásával és eredményeivel nincs is gond, a megfelelő díjazással viszont annál inkább.

3.1. Értékek méltányos megosztása

A Bizottság a *cselekvési tervben* aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy vajon a jelenlegi szerzői jogi rendszer képes-e biztosítani az online tartalomterjesztés során keletkező értékek méltányos megosztását.¹¹⁹ Emiatt szükségesnek látta az átláthatóság kritériumának kötelezővé tételét, miszerint biztosítani kell, hogy a szerzők „kellő időben megfelelő és kielégítő tájékoztatást kapjanak azoktól, akikre jogaikat átruházták vagy akik számára azokat engedélyezték.”¹²⁰ Egy kiadón keresztül kiadott könyv esetében így a kiadó köteles például az eladott példányszámról, az ezért befolyt összegről és az ebből kifolyó javadalmazásról folyamatosan tájékoztatni a szerzőt.

Ez a gyakorlatban sokszor nem valósul meg, a szerzők képtelenek követni műveik útját és az így őket megillető pontos jogdíjak összegét. Az online világban ez még nehezebb, hiszen eleve egy megfoghatatlan rendszerről beszélünk, ahol sok egyszerű lehetőség nyílik jogsértések elkövetésére. Más szemszögből nézve viszont egy megbízható platform kiépítésével a digitális adatok segíthetik a nyomon követést, hiszen egy átlátható rendszerben minden esemény, amely az adott művet érinti naplózásra kerül.

A szabály azokra vonatkozik, akikre a szerzők a jogaikat átruházták vagy azokat engedélyezték. A jogszerűen működő tartalomszolgáltatók tehát versenyre kényszerülnek az aluljogosított szolgáltatókkal szemben, hiszen azok általában nem fordítják bevételeik jelentős részét tartalombeszerzésre, így ezek az összegek nem realizálódnak a jogosulti oldalon.

A közös jogkezelő szerveket a Bizottság kiveszi a személyi hatály alól, rájuk a *KJK-irányelvben* meghatározott átláthatósági kikötések vonatkoznak.¹²¹

¹¹⁹ COM(2015) 626, 4. pont.

¹²⁰ COM(2016) 593, 14. cikk (1) bekezdés.

¹²¹ KJK-irányelv (36) preambulum-bekezdés, 5. fejezet.

3.2. Szerzőknek és előadóművészeknek járó megfelelő javadalmazás

A *Védelmiidő-irányelv* 2013-as módosítása nyomán az előadók és hangfelvétel-előállítók vonatkozásában minden tagállamban 50-ről 70 évre kellett emelni a védelmi időt azon művek vonatkozásában, ahol az 50 év még nem járt le. A session zenészek (más néven stúdiózenészek) javára egyfajta „újraelosztási szabályozást” vezettek be, így mint szerződés alapján egyszeri díjazásban részesülő előadók, jogosultak a lemezkiadó 50. és 70. védelmi év közötti bevételeinek 20%-ára.¹²² E jogosulti körön kívül azonban másoknak nem jár ez a kedvezmény.

Nem csak a bevételek megfelelő jogosultakhoz való eljuttatását találta problematikusnak a Bizottság, a javadalmazás mértékét is. Az átláthatóság kritériumának bevezetése, a kötelező tájékoztatás folytán a szerző pontosan tisztában lehet vele, hogy miként fogynak művei, így ha ez alapján úgy véli, hogy a művek hasznosításából befolyt összeghez képest az eredetileg kialakult javadalmazása túl kevés, az új szabályozás szerint szerződés kiigazítását kérhetné.¹²³ Ezt a jelenséget a magyar jogban „bestseller klauzulának” nevezzük. Ez bírósági szerződésmódosítást enged a mű felhasználása iránti megnövekedett igény következtében jelentkező feltűnő értékkülönbség esetén. A feltűnő értékaránytalanság a Polgári Törvénykönyv-beli terminushoz¹²⁴ képest nem a szerződéskötésre vonatkozik, hanem később áll be. Szintén megváltoztatja a kötelmi jog általános részében használt bírósági szerződésmódosítás fogalmát, hiszen ez esetben nem csak tartós jogviszonyokra vonatkozhat.¹²⁵

A lehetőség EU-szerte történő bevezetése sokkal igazságosabbá tenné az értékek megosztását, legfőképpen a határon átnyúló ügyekben. Ugyanakkor megállapítható, hogy a Bizottság meglepő módon az eddigiektől eltérően, az eddiginél szélesebb körű beavatkozással az egyes felek közötti szerződés szintjét is szabályozni kívánja, pedig az EUMSZ alapján ez tagállami hatáskör.

3.3. A kiadók jogai

A Bizottság másik váratlan rendelkezése a kiadványokhoz fűződő jogok kategóriájának megteremtése. A *cselekvési tervben* egyetlen pontban sem említi a Bizottság a sajtókiadványok védelmét. Az *irányelv-tervezet* preambulumban

¹²² Tóth (2008) 40-41.

¹²³ COM(2016) 593, 15. cikk.

¹²⁴ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről 6:98.§

¹²⁵ Sztj. nagykommentár (2014) 315-316.

meghatározásra kerül a fogalma, ami alapján „kizárólag a szolgáltató által tájékoztatás vagy szórakoztatás céljából kiadott, bármely tömegtájékoztatási eszközben időszakosan vagy rendszeresen aktualizált, újságírói műveket tartalmazó kiadványok” kiadóira vonatkozik a javasolt szabályozás.¹²⁶

Az *irányelv-tervezet* preambuluma szerint a digitális platformok átvették a nyomtatott sajtó szerepét, a kiadók pedig gyakran nehézségekkel szembesülnek az online térben történő engedélyezések és az őket megillető javadalmazáshoz jutás kapcsán. A Bizottság a problémák kiküszöbölésének kulcsát jogosultként való elismerésükben látja.¹²⁷ Az *irányelv-tervezet* két cikke szól a kiadókra vonatkozó új szabályokról. A 11. cikkben foglaltak által egy új szerzői joggal szomszédos jog kerülne bevezetésre, a 12. cikkben pedig lefekteti a Bizottság, hogy nem csak a szerzőknek kívánja biztosítani a méltányos javadalmazást, hanem a kiadóknak is.

Ez utóbbi tekintetében a (36) preambulumbekkezdésben mintegy példálózó jelleggel megemlítsre kerül a magáncélú másolás és reprográfia készítése, mivel a kiadók ezen két kivétel alkalmazása miatt bevételtől eshetnek el. Az *InfoSoc-irányelvben* is meghatározott kötelező méltányos díjazásból befolyt összeget sok tagállamban megosztja egymás között a szerző és a kiadó. A 12. cikk azt hangsúlyozza, hogy a nagyobb fokú jogbiztonság elérése érdekében a két kivétel alapján történő felhasználásért járó javadalmazásból a kiadót is illesse meg részesedés abban az esetben, ha a szerző a jogait arra átruházta vagy engedélyezte.¹²⁸

Az *irányelv-tervezet* 11. cikke egy új kiegészítő jogot hozna létre, amely alapján biztosítani kell a sajtókiadványok kiadói számára a kiadványok digitális felhasználása során az *InfoSoc-irányelvben* meghatározott többszörözés és nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel kizárólagos jogát.¹²⁹ Az EU-s szinten egységes fokozott jogi védelem¹³⁰ igényét legfőképp a híraggregátor-szolgáltatások elterjedése indokolja.¹³¹

A híraggregátorok a sajtókiadványok kiadóit ugyanis azáltal károsítják meg, hogy a digitális felhasználás során a híraggregátor felületéről direkt linken érhető el az egyes cikkek, így a kiadó elesik a weboldalának böngészése közben megnyitott reklámok, egyéb

¹²⁶ COM(2016) 593 (33) preambulumbekkezdés.

¹²⁷ Uo, (31) preambulumbekkezdés.

¹²⁸ A magáncélú másolásra és reprográfiai díjakra vonatkozóan egyébként nem találunk más utalást az irányelv-tervezetben, pedig a terület részletesebb szabályozásra szorulna. Erről I. II. fejezet 4.3. pont.

¹²⁹ Uo. 11. cikk (1) bekezdés.

¹³⁰ Uo. (32) preambulumbekkezdés.

¹³¹ Rosati (2016f) 2.

fizetős tartalmak által biztosított bevételtől.¹³² Ezt kiküszöbölendő, a Bizottság a többszörözés és nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétel jogának kizárólag kiadók számára történő biztosításával az egyes találatok megjelenítéséért a hírgyűjtő szolgáltatásoknak fizetnie kellene.

A kiegészítő jog koncepciója nem idegen az EU tagállamainak körében, Németországban és Spanyolországban gyakorlati alkalmazására is sor került. Németországban a piacvezető híraggregátort, a Google News-t kényszerítették volna ellenérték megfizetésére közös jogkezelő szervezeten keresztül. A Google díjfizetés helyett viszont eltávolította a német oldalakra mutató linkeket keresési találatai közül. Az emiatt indult versenyfelügyeleti eljárásban a híraggregátor javára döntött a német versenyhatóság; kimondta, hogy nem történt erőfölénnyel való visszaélés, a Google-nek nem kötelessége a kiegészítő jogokat visszerhesen megszerezni, sem ezen jog által védett oldalakat megjeleníteni, kockáztatva nyereségének elmaradását a bizonytalan jogszabályi környezet miatt. Bevételek szempontjából a Google News kivonulása éppúgy előnytelen a kiadóknak, mint a kiegészítő jog bevezetése előtti jelenlétéből adódóan a hírportálokon való böngészés elmaradásából származó jövedelem-kiesés. Az ugyanis világosan látható, hogy a sok felhasználó által igénybevett szolgáltatás számos olvasót irányít egy-egy portálhoz, növelve azok forgalmát. Néhány német kiadó ezt felismerve ingyenesen engedélyezte cikkei felhasználását a Google-nak.¹³³ A spanyol szabályozás a németnél is szigorúbb, hiszen tartalmazza azt a kritériumot, hogy a kiegészítő jogról lemondani nem lehet, így az ingyenes engedélyezés eleve kizárt, amelyre válaszként a Google News szolgáltatás kivonult az országból.¹³⁴

Az *irányelv-tervezet* javaslata az EU-ban is nagy vitát váltott ki. 2017. január 11-én az Európai Parlamentben a European People's Party Group által szervezett meghallgatásra került sor.¹³⁵ A többek között kiadókat és felhasználókat is megszólaltató konferencián különböző vélemények ütköztek össze. *Tomas Kamenec* felhívta a figyelmet arra, hogy a minőségi sajtó fenntartásáért a kiadók felelősek, ők azok, akik pénzt és energiát fektetnek ebbe a szektorba. A híraggregátor-szolgáltatók az ő cikkeikkel dolgoznak, ám a kiadóknak semmilyen kizárólagos joguk nincs a saját termékeik tekintetében, így jogaik érvényesítése sokszor nehézkes.¹³⁶ *Wout van Wijk* a kiadók szemszögéből üdvözölte a Bizottság

¹³² A híraggregátorok működéséről I. Nemessányi-Ujhelyi (2016) 40-41.

¹³³ Uo. 30-33.

¹³⁴ Uo. 33-35.

¹³⁵ EPP Group Hearing (2017)

¹³⁶ Uo.

javaslatát, szerinte a szabad és független sajtó elismerése a kiegészítő jog bevezetése, amely az új technológiákhoz való igazodás jegyében a kiadók jogainak biztosításával jogbiztonságot teremt. A kiadók így a megfelelő bevételek által továbbra is támogatást nyernek a jó minőségű sajtó fenntartásához, így kiküszöbölhető az álhírek terjedése.¹³⁷ A kiadók kizárólagos joga és a jó minőségű sajtó közötti összefüggés elméletét Prof. *Dr. Mireille van Eechoud* illetve kritikai észrevételekkel. Véleménye szerint a szabályozás bevezetése nem jelenti feltétlenül azt, hogy a hírszolgáltatóknál többen akarnak majd hirdetni és több olvasójuk lesz, így egyáltalán nem biztos a bevételeik növekedése. Felhívta a figyelmet arra is, hogy a szabadúszó újságírók pozícióját ez a rendelkezés tovább gyengíti.¹³⁸ *Reagan MacDonald* az eddigi tagállami gyakorlatok negatív kimenetelével érvelt, szerinte az irányelvi szabályozásból fakadó különbözőségek miatt inkább a végrehajtással kapcsolatos szabályokat kéne megváltoztatni.¹³⁹ Mintegy ellenérvelésként a Google képviselője, *Dr. Cédric Manara* arra hívta fel a figyelmet, hogy a Google News szolgáltatás hatalmas előnye, hogy forgalmat generál a hírportálokon. Hangsúlyozta, hogy minden kiadó szabadon eldöntheti, hogy szeretné-e cikkeit megjeleníteni a keresési találatok között és teljes kontroll alatt tarthatja az egész folyamatot. Végül következtetésként a kiegészítő jog nélküli szabályozást minősítette „win-win” módszernek.¹⁴⁰ Más felszólalók után a mérleg nyelve az új jog bevezetése ellen érvelők felé billent, nem mellesleg a 20 éves védelmi időt is indokolatlanul hosszúnak találták az előadók.¹⁴¹

3.4. Alternatív vitarendezési mechanizmus

Az előbbieken részletezett, a szerzők méltányos javadalmazását segítő rendelkezésekkel kapcsolatban keletkező viták rendezésére az *irányelv-tervezet* alternatív vitarendezési mechanizmus biztosítását tenné kötelezővé a tagállamok számára. A Bizottság sem a *cselekvési tervben*, sem sajtóközleményeiben nem részletezi a bevezetni kívánt módszer sajátosságait. Az *irányelv-tervezet* is szűkszavúan fogalmaz, indoklásában csak előírja a kötelezőséget, a pénzügyi kérdések megoldását pedig abban látja, hogy a

¹³⁷ Uo.

¹³⁸ Uo. Álláspontjáról bővebben l. Eechoud (2017).

¹³⁹ Uo.

¹⁴⁰ Uo.

¹⁴¹ A kiegészítő joggal kapcsolatos ellenérveket fogalmazott meg a CEIPI hivatalos véleménye is l. CEIPI opinion (2016). További ellenérvekről l. Keller (2017).

tagállamok „támaszkodhatnak meglévő struktúrákra, így csak korlátozott mértékű költségek merülnének fel.”¹⁴²

Az alternatív vitarendezés rendszere azonban tagállamonként eltérően működik, néhol nagyon eredményes, néhol viszont – köztük Magyarországon - nem mindig éri el a célját, s a köztudatban sem túl elterjedt vitarendezési mód.

A magyar rendszerből kiindulva az eljárás végén meghozott egyezség betartásának kötelezősége éppúgy a felek egyéni döntése, mint az eljárás során egyébként minden más kérdés. A közvetítői tevékenységről szóló törvény hatósági kényszerrel nem deklarált.¹⁴³ Ha a felek rögtön a mediációs szerződés megkötésekor tisztázzák, hogy kötelezik magukat az egyezség betartásra, az egyezség csakis ebben az esetben fog szerződéses formában létrejönni, tehát csak ekkor lesz az bíróság előtt kikényszeríthető.¹⁴⁴ Mivel a szerzői javadalmazás megváltoztatása elég szubjektív (a szerző belátásán múlik, hogy úgy véli-e, hogy aránytalanul kevés juttatást kap), valamint a szerző és a vele a mű használatára szerződést kötő fél közötti megállapodás tárgya, így logikusnak tűnhet az önkéntes alternatív vitarendezés igénybe vétele. Véleményünk szerint azonban fennáll annak a veszélye, hogy a szerzővel szemben erőfölényben marad pl. a kiadó, és nem fogja tudni elérni a célját emiatt a módszer miatt.

¹⁴² COM(2016) 593, p. 10.

¹⁴³ 2002. évi LV. törvény 35.§ (3) bekezdés.

¹⁴⁴ Rúzs Molnár (2007) 89.

4. A reformtervezetekből kimaradt elképzelések

Néhány, a *cselekvési tervben* előirányzott javaslat lekerült a Bizottság palettájáról, így a reform-dokumentumokban már nem szerepelnek. Olyan területekről van szó, amelyek megérették a változásra, hiszen sok kérdést vetnek fel, szükség lenne modernebb és részletesebb szabályozásukra. Ezek közül három a kivételek és korlátozások témakörébe tartozik, amely talán az *InfoSoc-irányelv* legtámadottabb pontja. A negyedik téma pedig az analóg fogalmak digitális környezetben való jelentéstartalmát és használatuk módját tisztázná.

4.1. Könyvtárakban őrzött művek távoli tanulmányozása elektronikus hálózatokban

A digitalizált tartalmak könyvtárakban történő elérését, többszörözését és nyilvánosságához közvetítését érintő kivétel az *InfoSoc-irányelv* 5. cikk (3) bek. n) pontjában került szabályozásra. Ennek feltétele, hogy az említett tevékenységek kizárólag a kulturális örökség megőrzése kapcsán kijelölt intézmények helyiségeiben, e célra kijelölt terminálokon történhetnek. A digitális műpéldányok elterjedése, a határon átnyúló elérhetőség jegyében a *cselekvési terv* a fizikai helyhez kötöttség alternatívájaként a digitális gyűjtemények zárt, internetes hálózaton keresztül történő lehívásra hozzáférhetővé tételét szorgalmazza.

Az e-haszonkölcsönzés, tehát a könyvtárakban található e-könyvek díjazás ellenében történő kölcsönzése konkrétan nincs szabályozva az EU szerzői joga által.¹⁴⁵ Egy holland ügyben a közkönyvtárakat tömörítő egyesület a haszonkölcsönzési irányelv hatálya alá tartozónak ítélte meg az e-kölcsönzést. Ez azt jelenti, hogy az e-könyvek kölcsönzéséhez nem szükséges a szerzői jogi jogosult külön engedélye, kivételként kezelhető. Szpunar főtanácsnok indítványa¹⁴⁶ kimondta, hogy nem nyilvánosságához közvetítés vagy többszörözés az e-könyvek kölcsönzése, lényeges feltétel viszont, hogy jogkimerülésről nem beszélhetünk, a forrásnak jogszerűnek kell lennie.¹⁴⁷ Az EUB ítélete ezt megerősítette és kimondta, hogy a haszonkölcsönzés fogalma kiterjed a közkönyvtárak szerverén tárolt e-könyvek többszörözött példányának haszonkölcsönzésére, aminek feltétele, hogy egyszerre csak egy példány lehessen letölthető és hogy a kölcsönzési idő lejártával váljon elérhetetlenné a letöltött példány.¹⁴⁸ Ez a döntés úttörő az *Ulmer ügyhöz*¹⁴⁹

¹⁴⁵ Korlátozás bevezetésének javaslatáról l. Dussollier (2014) 213-229.

¹⁴⁶ Vereniging Openbare Bibliotheken ügyben a főtanácsnok indítványának ismertetése: 2016. június 16.

¹⁴⁷ Mezei (2016c).

¹⁴⁸ Vereniging Openbare Bibliotheken ügy C-174/15.

képest, hiszen „kiengedi” a könyvtárak épületéből a kölcsönzést, rugalmasan igazodva a digitális világhoz.

4.2. Panorámaszabadság

A Reda-jelentés egyik legmarkánsabb, legnagyobb médiavisszhangot kiváltó javaslata az InfoSoc-irányelvben megfogalmazott¹⁵⁰ panorámaszabadság kötelező bevezetése volt.¹⁵¹ Ez annyit tesz, hogy minden országban biztosítani kell, hogy köztéren álló művekről fotó, videó készüljön.

Egyes országok nem teszik belső joguk részévé a köztéri épületekre és szobrokra vonatkozó kivétel alkalmazását, tehát annak lehetőségét, hogy a szerzői jogi jogosult külön engedélye nélkül lehessen ezeket felhasználni. Természetesen az, hogy milyen tevékenységekre terjed ki a kivétel, ismét nemzeti hatáskör.¹⁵² Angliában az épületekről, szobrokról, köztereken álló egyéb művészeti alkotásokról grafikai munkát, fotót, filmet lehet készíteni, azok közvetítésekben szerepelhetnek,¹⁵³ Franciaországban pedig természetes személyként készíthetünk fotókat köztereken, ám terjesztésük csak nem kereskedelmi céllal történhet.¹⁵⁴

4.3. Reprográfiai vagy magáncélú másolás

Ez a kérdéskör a díjazás kapcsán szerepel a digitális egységes piac stratégiában, amely az *InfoSoc-irányelvben* meghatározott kivételek alkalmazhatóságának feltétele.¹⁵⁵ Az EUB joggyakorlata alátámasztja, hogy jelentősek a különbségek a tagállamok között ebben a kérdésben,¹⁵⁶ ezért indokolt lenne a harmonizáció felé tett lépés. A *cselekvési tervben* emellett Bizottság azzal érvel, hogy „olyan kérdések tisztázása szükséges, mint a kompenzáció és a jogtulajdonosok megkárosítása közötti kapcsolat, a szerződéses megállapodások és a jogdíjak megosztása közötti kapcsolat, a kettős kifizetések, az átláthatóság a fogyasztók számára, a mentességek és a visszatérítési konstrukciókat meghatározó alapelvek, valamint a megkülönböztetés-mentesség biztosítása a hazai és a külföldi illetékességűek között a beszédett díjak elosztása során.”¹⁵⁷

¹⁴⁹ Ulmer-ügy C 117/13.

¹⁵⁰ InfoSoc-irányelv 5. cikk (3) bekezdés. h).

¹⁵¹ Reda-jelentés (2015) 16. pont.

¹⁵² Masson-Watson (2016)

¹⁵³ Copyright, Designs and Patents Act 1988. Part I, Chapter III, Section 62.

¹⁵⁴ Projet de loi pour une République numérique (2016).

¹⁵⁵ InfoSoc-irányelv 5. cikk (2) bekezdés. a), b)

¹⁵⁶ L. részletesen: Hajdú (2014) 27-69.

¹⁵⁷ COM(2015) 626, 2. pont.

Az *irányelv-tervezetben* nem találunk a kötelező kivételekről szóló részben a témához kapcsolódó rendelkezést.

A 3. alfejezetben rendelkezik a Bizottság az átláthatóság követelményéről a „Szerzők és előadóművészek szerződésben foglalt, méltányos javadalmazása” cím alatt. Ez nem a fogyasztói vonatkozásról szól, illetve nem is kifejezetten ehhez a témakörhöz tartozó szabály, átmutat az általunk az előző alfejezetben tárgyalt „szerzői jogi szempontból jól működő piac megvalósítása” elnevezésű reformterületre.¹⁵⁸

Megállapítható tehát, hogy a tervezetekben kizárólag a kiadók javadalmazása vonatkozásában említi a magáncélú másolásra tekintettel fizetendő- és reprográfiai díjak témáját a Bizottság, egyebekben nem részletezi az ehhez kapcsolódó szabályozást, amely pedig egységesítésre szorulna a Bíróság gyakorlata alapján.

4.4. Fogalmi bizonytalanságok az online térben

A Bizottság a *cselekvési tervben* arra mutatott rá, hogy a nyilvánossághoz közvetítés¹⁵⁹ és hozzáférhetővé tétel fogalmak online térben való jelentéstartalma nem eléggé körülhatárolt. Ezek pontos meghatározását azért tartja fontosnak, mert ha nem ismeretes minden cselekmény, amelyhez a szerzői jogi jogosultaknak kizárólagos engedélyezési joguk van, az jogbizonytalanságot eredményez, valamint a díjazásra jogosultság kérdésében is kardinális.

A linkelés¹⁶⁰ sokáig kérdéses terület volt, hiszen konkrét szabályozás nincs, és sem a *Svensson ítélet*,¹⁶¹ sem a *BestWater végzés*¹⁶² nem adtak egyértelmű választ a kérdésre. Az úttörő a *GS Media ügy*¹⁶³ volt, amelynek tárgya egy illegálisan megszerzett képekkel teli nyilvános tárhelyre mutató link. Wathelet főtanácsnok ügyre vonatkozó indítványa nyomán¹⁶⁴ a Bíróság azt némiképp továbbgondolva 2016. szeptember 8-i előzetes döntésében kimondta, hogy a kérdés vizsgálatakor el kell különíteni a haszonszerzési és a

¹⁵⁸ Vö. II. fejezet 3,3 pont.

¹⁵⁹ A nyilvánossághoz közvetítés fogalmának az EUB joggyakorlatából vett példákkal való levezetéséről l. Rosati (2016a).

¹⁶⁰ A témáról l. Mezei (2009) 179-185., Mezei (2010) 187-191., Mezei (2014b) 29-37, Mezei (2015) 30-39., Mezei (2016d) 778-794.

¹⁶¹ Svensson ügy C-466/12., Elemzéséről l. Mezei (2014a).

¹⁶² BestWater ügy C-348/13.

¹⁶³ GS Media ügy C-160/15. A döntés átfogó elemzéséről l. Mezei (2016b), Targosz (2016), Rosati (2016b), Rosati (2016c).

¹⁶⁴ A főtanácsnok azt a választ javasolta, hogy a jogellenes tartalommal bíró weboldalra irányuló hiperlinkelés nem minősül nyilvánossághoz közvetítésnek, a hiperlinkelő cselekménye szempontjából irreleváns az a tény, hogy tudatában van-e a tartalom jogsértő mivoltával, illetve hogy az adott mű megtalálását leegyszerűsítő hiperlinkek elhelyezése sem ütközik az InfoSoc-irányelv 3. cikk (1) bekezdésbe. Melchior Wathelet főtanácsnok indítványa a GS Media ügyben, CELEX:62015CC0160, 88. pont.

nem haszonszerzési célú linkelést.¹⁶⁵ A linkelés nem minősül nyilvánossághoz közvetítésnek, így az engedély nélkül is szabadon művelhető, ha „e linkeket olyan személy helyezte el haszonszerzési cél nélkül, aki nem tudott vagy nem tudhatott e műveknek a másik internetes oldalon történt közzétételének jogellenes mivoltáról.”¹⁶⁶ Ez életszerű kritérium, hiszen az internetes tartalmak folyamatos változása mellett a felhasználók számára nem mindig egyértelmű az egyes művek forrása, bár visszaélések talaja lehet ez a rendelkezés.¹⁶⁷ Összevetve az *ACI Adam ügyel*,¹⁶⁸ ahol a Bíróság kimondta, hogy a jogellenes forrásból történő magáncélú többszörözés sérti a háromlépcsős tesztet érdekes, hogy ezt a nyilvánossághoz közvetítésre nem adaptálja.¹⁶⁹

A haszonszerzési céllal hiperlinket elhelyező szolgáltató esetében viszont, amelyik a tartalom és reklámok megtekintéséből tartja fenn magát, az általa linkelt mű jogellenességét tekintve „azt kell vélelmezni, hogy erről e személynek tudomása volt.”¹⁷⁰ Tehát ebben az esetben az 51. pont alapján elvárható a szerzői jog által védett művet tartalmazó weboldal tevékenységéről való pontos tájékozódás.¹⁷¹ A nem haszonszerzési célú linkeléssel kapcsolatos elvárások szöges ellentéte figyelhető meg a forprofit oldalak kötelezettségeivel kapcsolatban, történetesen talán túlzott mértékű is a velük szemben támasztott követelmény. *Dr. Sascha Abrar* ügyvéd szerint bármilyen alapos is egy ellenőrzés, életszerűtlen a linkelés előtt és a link egész elérhetősége alatt figyelni annak esetleges változásait. Az a véleménye, hogy annak ellenére, hogy a *GS Media* döntés 45. pontjában a Bíróság a hiperlinkelést az interneten történő információáramlás fontos eszközének tekinti, ez a rendelkezés épphogy hátráltatja annak alkalmazását. Megoldási javaslatában az értesítési és eltávolítási eljárás kötelezővé tételét szorgalmazza haszonszerzési és nem haszonszerzési céllal működő weboldalak kapcsán egyaránt.¹⁷²

¹⁶⁵ *GS Media* döntés, 54. pont.

¹⁶⁶ Uo. 47. pont.

¹⁶⁷ Mezei (2016b).

¹⁶⁸ *ACI Adam* ügy C-435/12.

¹⁶⁹ Mezei (2016a).

¹⁷⁰ *GS Media* döntés, 55. pont.

¹⁷¹ *GS Media* döntés 51. pont „Egyébként, amikor a hiperlinkek elhelyezését haszonszerzési célból teszik, az ilyen elhelyezést megvalósító személytől elvárható, hogy elvégezze a szükséges ellenőrzéseket annak érdekében, hogy meggyőződjön arról, hogy az érintett mű nem jogellenesen lett-e közzétéve azon az internetes oldalon, amelyre az említett hiperlinkek vezetnek, és ily módon vélelmezhető, hogy ezen elhelyezés teljesen tudatosan történt, az említett mű jellegénél és annak interneten való közzétételét illetően a szerzői jogi jogosult esetleges engedélyének hiányánál fogva. E körülményekre tekintettel, amennyiben e vélelmet nem sikerül megdönteni, az a cselekmény, ami abból áll, hogy az interneten jogellenesen közzétett műhöz vezető hiperlinket helyeznek el, a 2001/29 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül.”

¹⁷² *Abrar* (2016).

A két kategória létrehozásával a szándékosság és a gondatlanság közötti határvonalat kissé elhomályosítja az EUB, márpedig a szerzői jogi felelősség jogszabály alapján objektív.

A *GS Media* döntés után alig egy hónappal már meg is született az első erre alapozott tagállami ítélet. Egy svéd bíróság előtt folyó perben¹⁷³ a szerző által készített videót valaki feltöltötte a Youtube-ra, az alperes pedig webes hírportálján közzétett egyik cikkébe beágyazta az erre mutató linket. A bíróság a *GS Media* döntés 51. pontját alapul véve megállapította, hogy hírportál lévén tevékenysége haszonszerzésre irányul, így kötelessége a szükséges ellenőrzéseket elvégezni a tartalom jogszerűségével kapcsolatban, aminek következtében fennáll az a vélelem, hogy tudatosan helyezte el a linket az oldalon. A jogellenesen feltöltött videóra mutató hiperlink ennél fogva nyilvánossághoz közvetítésnek minősül, amely ebben a formában sérti a szerző jogait. A *GS Media* döntés sem a haszonszerzési cél, sem a „szükséges ellenőrzések” pontos definícióját nem adja meg, így tág értelmezésnek ad teret.¹⁷⁴

A másik erre alapozott tagállami ügyben¹⁷⁵ a hamburgi bíróság szintén feltételezte a haszonszerzési célt egy oktatási anyagok bemutatásával és értékesítésével foglalkozó portál esetében, amely egy egyébként a szerző által az interneten közzétett, ám jogellenesen átalakított és egy másik webhelyre feltöltött képre mutató hiperlinket helyezett el egyik bejegyzésében. Megfigyelhető tehát, hogy a tagállami bíróság nem kifejezetten a hiperlinket tartalmazó cikk, hanem az egész weboldal működésének haszonszerzési célját vette alapul.¹⁷⁶

A helyzet tehát a Bíróság döntései ellenére sem kristály tiszta.¹⁷⁷ A *Reda-jelentés* eredeti verziójának 15. pontja egyébként a szabad felhasználás mellett teszi le voksát, a linkelést az internetezés alapkövének tartja. Azzal érvel, hogy ami linkelhető, az már nyilvános, így nincs új nyilvánosság hiperlinkek elhelyezése esetén.¹⁷⁸ A kérdéskör tehát reflektorfényben volt, ám a jelentés felülvizsgálata folytán a végleges, elfogadott verzióból teljesen kikerült.¹⁷⁹ Az EUB döntéseiből arra lehet következtetni, hogy próbálja a nyilvánossághoz közvetítés kereteit széthúzni az online világra való tekintettel.

¹⁷³ Attunda tingsrätt FT 11052-15. számú ügy.

¹⁷⁴ Az ügy elemzéséről l. Rosati (2016e), Malovic-Haddad (2016), Öhman (2016).

¹⁷⁵ Landgericht Hamburg 310 O 402/16. számú ügy.

¹⁷⁶ Az ügy elemzéséről l. Brüß (2016), Abrar (2016).

¹⁷⁷ A *GS Media* döntés utáni helyzetről l. Rosati (2016d), Husovec (2016).

¹⁷⁸ *Reda-jelentés* (2015).

¹⁷⁹ European Parliament resolution (2011).

5. Egy hatékony és kiegyensúlyozott végrehajtási rendszer működtetése: egy következő reform víziója

Egyetlen jog sem ér semmit, ha nem érvényesíthető, így a szerzői jogok EU-n belüli egységes kikényszeríthetőségének jegyében jött létre a 2004/48/EK irányelv a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről. A digitális platformok megjelenése azonban a szerzői jogok végrehajtásával kapcsolatban is új kérdéseket vetett fel. A kérdés tárgyalása az őszi tervezetkből kimaradt, ugyanakkor nagyon fontos lenne nem csak az online világgal kapcsolatban fellépő szerzői jogokat tisztázni, de azok kikényszeríthetőségét is biztosítani, hiszen az internet virtuális világa még nehezebbé teszi a jogsértők felkutatását, a jogsértés bizonyítását és a megfelelő szankciók alkalmazását.

5.1. Szellemi tulajdonjogok érvényesítésének jogi keretrendszere

A *cselekvési terv* szerint szükséges lenne a jogsértők azonosításával kapcsolatos szabályok tisztázására, a jogérvényesítési eszközök akár határon átnyúló alkalmazására, a kártérítés és jogi költségek kiszámításával és elosztásával kapcsolatos pontosabb szabályozás megalkotására. Indoklása szerint a problémát legfőképpen az üzleti méretű jogsértések elterjedése jelenti, amelyek „nemcsak a jogtulajdonosokat, hanem az EU-s gazdaság egészét” károsítják.¹⁸⁰ Ezekre a kihívásokra keres hatékony megoldást a Bizottság, így a jelenlegi reformra vonatkozó cselekvési tervvel együtt egy nyilvános konzultációt hirdetett.¹⁸¹ A 2016. április 15-én záruló, 12 hétig tartó válaszadási időn belül minden lehetséges érintett félnek külön kérdőíven biztosítottak lehetőséget arra, hogy kifejtse véleményét arról, hogy mennyiben látja céljának megfelelőnek a jogérvényesítési irányelvet, illetve hogy van-e igény az újításra.

A konzultáció eredményeinek kiértékeléséről szóló összefoglaló 2016. szeptember 14-én került fel a Bizottság honlapjára.¹⁸² Ez a dátum megegyezik a reformcsomag-tervezet dokumentumainak közzétételi időpontjával, így természetesen a benne foglalt információk nem kerültek még feldolgozásra, ezért egyik javaslatban sem szerepel jogérvényesítéshez kapcsolódó fejezet. A Bizottság nem is kívánta az átfogó szerzői jogi reformot és a speciálisabb, kizárólag végrehajtásra vonatkozó reformot egyszerre prezentálni, mivel egészen más a hatókörük és a tárgyuk. Míg előbbi a jogforrások szintjén

¹⁸⁰ COM(2015) 626 végleges, 5. pont.

¹⁸¹ IPR enforcement consultation (2015).

¹⁸² IPR enforcement consultation responses (2016).

avatkozna bele a szabályozásba, addig utóbbi célja csupán nem jogalkotási intézkedésekkel erősíteni a szellemi tulajdon védelmét.¹⁸³

A Bizottság konkrét, élesen körvonalazható elképzeléseit nem csak a *cselekvési tervben*, hanem már egy 2014-es, kifejezetten a szellemi tulajdon-jogok érvényesítését korszerűsítő *közleményben* is nyilvánosságra hozta.¹⁸⁴ Ebben az üzleti jogsértések elleni fellépés új módszereit 10 pontba szedve ismerteti.¹⁸⁵ Ezek közül a két dokumentum metszőpontját a „follow the money” modell bevezetése képviseli, így a következő pontban ezt vesszük górcső alá.

5.2. A pénzmozgások követését célzó mechanizmus

A „follow-the-money”, vagyis a pénzmozgások követését célzó mechanizmus az a modell, „amely azon bevételi források felszámolását célozza, amelyek az üzletszerű szabálysértők számára vonzóvá teszik ezt a tevékenységet”.¹⁸⁶ Lényege, hogy a jogsértő weboldalak pénzügyi forrásait elvonják, így ellehetetlenítve működésüket. Nem csak a felhasználók fizethetnek a tartalomért, különböző reklámokból, hirdetésekben is bevételhez juthat egy oldal. A különböző közvetítő szolgáltatók bevonásával kívánja a Bizottság felépíteni a rendszert, s a bevételekhez való hozzáférés megvonásának elrettentő hatásával operál. Ez a rendszer egyébként nem újszerű, az USA-ban a PIPA (Protect Intellectual Property Act) és a SOPA (Stop Online Privacy Act) törvényjavaslatok tárgyalása során már egyszer elbukott.¹⁸⁷

5.3. Az illegális online tartalmak hosszú távú eltávolítása

Sajátos helyet foglal el a reformban a „notice and takedown” (értesítési és eltávolítási eljárás) jogintézménye, amelyet a 2014-es bizottsági közlemény nem tartalmaz, a *cselekvési terv* nyilvános konzultációt ír elő vonatkozásában, a reformcsomag *irányelv-tervezete* pedig szabályozza, ám érdekes módon a jól működő piac megteremtését célzó cím alatt, pedig a végrehajtási rendszer témaköréhez kapcsolható. Az *Elker-irányelv* részleteiben nem szabályozza, csak megemlíti, hogy az internetes szolgáltatóknak kötelességük az észlelt jogellenes tartalmat (ami jogsértő vagy tulajdonjogokat, pl. szerzői

¹⁸³ Enforcement of IPR – FAQ (2014).

¹⁸⁴ COM(2014) 392.

¹⁸⁵ A dokumentum meglehetősen általánosan és pontatlanul fogalmaz. Erről bővebben I. Naranjo (2015)

¹⁸⁶ COM(2014) 392, Bevezetés, p. 3.

¹⁸⁷ Mezei-Németh (2012) 96-107, Harkai (2016b) 96-97.

jogokat sért) eltávolítani a felületről, és a megfelelő intézkedéseket megtenni.¹⁸⁸ Az értesítési és eltávolítási eljárás lényege tehát az, hogy az igazságszolgáltatás bevonása nélkül maguk a tárhelyszolgáltatók távolítják el a jogsértő tartalmakat.¹⁸⁹

Az online „bűnüldözés” meglehetősen lassú lehet és sokszor eredménytelen is, az átláthatóság hiánya és a nemzeti gyakorlatok különbözősége aláássa a hatékony fellépést ezen cselekmények ellen. Emiatt egy felmérés szerint nincs megfelelő elrettentő ereje az alkalmazott módszereknek. Az európaiak 70%-a tölt le vagy streamel filmeket ingyenesen (legális és illegális úton egyaránt), 22%-uk pedig úgy véli, hogy a tartalomelérés illegális módja elfogadható.¹⁹⁰ A felhasználók úgy gondolják, az interneten mindent ingyenesen kéne elérniük, s amiért fizetni kell, vagy országukban a territorialitás miatt egyáltalán nem elérhető, azokat illegális úton szerzik be.¹⁹¹

Az ún. szűrőrendszerek (tartalomfelismerő technológiák) alkalmazása azt takarja, hogy a jogellenes tartalom felderítésére egy olyan számítógépes mechanizmust használnak, amely képes a feltöltött fájlt monitorozni.¹⁹² Ez praktikusán azt jelenti, hogy egy szűrőprogram algoritmusok alapján egy adatbázisban szereplő adat-tömeggel (pl. szerzői jogok által védett művek) hasonlítja össze az általunk pl. Youtube-ra vagy Soundcloud-ra feltenni kívánt tartalmat, és ha egyezést talál, akkor nem engedi a rendszer a feltöltést. A reform *irányelv-tervezet* pont ezt az esetet kívánja szabályozni, amikor a „felhasználók által feltöltött nagyszámú művet és egyéb teljesítményt tároló és hozzáférhetővé tevő, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltatók” általi adathasználatot szabályozza.¹⁹³

A 13. cikk előírja a szerzői jogi jogosultakkal való együttműködést és megfelelő tájékoztatásukat a szolgáltatók cselekményeiről, amely célkitűzés a jelenlegi rendszerben nehézkesen valósul meg. A Youtube ugyan megjelenít egy szerzői jogi ismertetőt videók feltöltésekor, ám növelni kéne a felhasználók szerzői jogi ismereteit és tudatosságát, hiszen sokan azért követnek el jogsértést, mert nincsenek is tisztában a szabályozással.¹⁹⁴

Egy komoly aggály merül fel a szűrőprogramok használatának kötelezővé tételével kapcsolatban, mégpedig az, hogy meglehetősen nagy versenyhelyzetet teremt és a nagy-és

¹⁸⁸ Elker-irányelv, 14. cikk (1) bekezdés. b).

¹⁸⁹ Marsoof (2015) 633-634.

¹⁹⁰ Making the EU fit for the digital age (2015) 5. pont.

¹⁹¹ Maja Cappello. EAO conference (2016). Véleménye szerint a legnagyobb probléma az, hogy a tagállamok szabályozása nagyfokú eltéréseket mutat, ami jogbizonytalanságot eredményez.

¹⁹² Harkai (2016b) 73.

¹⁹³ COM(2016) 593, 13. cikk

¹⁹⁴ Rudiger Dossow, Pavel Svoboda és Cécile Despringre is megemlíti előadásukban. EAO conference (2016).

kisvállalkozások közötti eltolódásokhoz vezethet, hiszen drága technológiáról beszélünk, amely ellehetetlenítheti a kisebb szolgáltatók létezését.¹⁹⁵

A Bizottság a hatékonyabb végrehajtás érdekében „az ún. 'take down and stay down' elv követését javasolja, hogy az eltávolított tartalmakat ne is lehessen újra feltölteni”.¹⁹⁶

A rendelkezés az *Elker-irányelv* 14 és 15. cikkét reformálná meg, hiszen azok alapján nincs általános monitorozási kötelezettség. A *tervezet* vonatkozó cikke álláspontunk szerint még kiforratlan, hiszen innovációs kérdések mellett felmerülhet, hogy vajon tényleg szolgálja-e a jogosultak érdekeit, vagy több nehézséggel, mint előnnyel járna-e a bevezetése.

¹⁹⁵ Cécile Despringre. EAO conference (2016).

¹⁹⁶ COM(2015) 626, 5. pont.

Összegzés

A dolgozat végigtekintett az EU-s szerzői jog napjainkban zajló reformjának mozgató rugóin, az azt alkotó újító javaslatokon és azok megvalósításának lehetőségein. Megállapíthatjuk, hogy a szabályozás egységesítési törekvése és a digitális világhoz való megfelelőbb igazításának okán a rezsím megérett a reformra.

A szóban forgó jogterület széles, rengeteg eleme van, amely összekapcsolható az említett célkitűzésekkel. A tenni kívánt lépések nem csak a szerzői jogi jogosultak érdekét szolgálják, a felhasználók (pl. gyengén látók a *Marrákesi Szerződés* kapcsán) és a művek kezelésére engedélyt kapó intézmények (pl. könyvtárak, oktatási intézmények) is megjelennek a koncepcióban.

A Bizottság a reform gondolatától kezdve kisebb változtatásokkal kitarthat egy bizonyos cselekvési terv mellett, amely azt tükrözi, hogy konkrét álláspontja van a reformterületekkel kapcsolatban. A stratégia egyrészt hosszú ideje problémás rendelkezéseket javít ki (pl. kivételek és korlátozások kötelezővé tétele), másrészt tartalmaz az alkalmazás szempontjából kérdéseket felvető módon tett javaslatokat is (pl. alternatív vitarendezési mechanizmus, tartalomszűrő programok használatának kötelezővé tétele). Egy harmadik csoport is képezhető, mégpedig azok a felvetések, amelyek revíziójára igaz felmerült az igény, de a megvalósításra még várni kell. Megállapítható, hogy a *Reda-jelentéssel* összevetve több területet is érinthetne a Bizottság stratégiája, aminek hiánya viszont arra enged következtetni, hogy vagy egyáltalán nem kívánnak ezekkel foglalkozni, vagy egy későbbi időpontban egy újabb reformcsomagra számíthatunk.

Az egységes piac még nem jött létre, főleg nem az online világban.¹⁹⁷ Biztató jel azonban a felgyorsult jogalkotási folyamat és az átfogó stratégia megléte, amely a szerzők tevékenységének elismeréseképp a szerzői jog reformját is a gazdasági fejlődés kulcselemének tartja.

¹⁹⁷ Az Európai Bizottság KM-30-12-669-HU-C jelzésű kiadványa: Az Európai Egységes Piac 20 éve (2012).

Irodalomjegyzék

KÖNYVEK, KÖNYVFEJEZETEK

- Blutman (2013) = Blutman László: Az EU joga a gyakorlatban. HVG-ORAC, Budapest, 2013.
- Brown (2003) = Ian Brown: Implementing the EU Copyright Directive. University of Oxford - Oxford Internet Institute, September 8, 2003., <http://www.fipr.org/copyright/guide/eucd-guide.pdf>
- Cornu (2002) = Bernard Cornu: E-education: Knowledge or E-knowledge? Teachers or E-teachers? Pupils or E-pupils? In Eero Pantzar (ed.): Perspectives on the Age of the Information Society. Tampere University Press, 2002.
- Drier (2013) = Thomas Dreier: The Wittem Project of a European Copyright Code In Christophe Geiger (ed.): Constructing European Intellectual Property: Achievements and New Perspectives. Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA, 2013
- Grad-Gyenge (2014) = Grad-Gyenge Anikó: Szabad felhasználások a látáskárosultak művekhez való jobb hozzáférése érdekében In Pogácsás Anett (Szerk.): Quaerendo et Creando – Ünnepi kötet Tattay Levente 70. születésnapjára, Szent István Társulat, Budapest, 2014.
- Hugenholtz (2009) = Bernt Hugenholtz: Copyright Without Frontiers: the Problem of
- Hugenholtz (2012) = Bernt Hugenholtz: Harmonization or Unification of EU Copyright Law In Johan Axhamn (ed.): Copyright in a Borderless Online Environment, Norstedts Juridik, Vanda, Finland, 2012.
- Hugenholtz (2013) = Bernt Hugenholtz: Is Harmonization a Good Thing? The Case of the Copyright Acquis In Justine Pila and Ansgar Ohly: The Europeanization of Intellectual Property Law: Towards a European Legal Methodology, 2013.
- on the Future of EU Copyright, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK and Northampton, MA, 2009.
- Ramalho (2016a) = Ana Ramalho: The Competence of the European Union in Copyright Lawmaking: A Normative Perspective of EU Powers for Copyright Harmonization. Springer International Publishing, Switzerland, 2016.
- Rúzs Molnár (2007) = Rúzs Molnár Krisztina: Mediáció a munkajogban. Pólay Elemér Alapítvány, Szeged, 2007.
- Savin (2013) = Andrej Savin: EU Internet Law. Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA, 2013.
- Seville (2009) = Catherine Seville: EU Intellectual Property Law and Policy, Elgar European Law series, Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA, 2009.
- Szjt. nagykommentár (2014) = Gyertyánfy Péter (szerk.): Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez. Wolters Kluwer, Budapest, 2014.

Torremans (2012) = Paul Torremans: Copyright Territoriality in a Borderless Online Environment In Johan Axhamn (ed.): Copyright in a Borderless Online Environment, Norstedts Juridik, Vanda, Finland, 2012.

Vaidhyanathan (2011) = Siva Vaidhyanathan: Copyrights and Copywrongs: The Rise of Intellectual Property and How It threatens Creativity. New York University Press, New York, 2011.

FOLYÓIRATCIKKEK, TANULMÁNYOK

Belder- Jijkman- Momers (2011) = Lucky Belder- Léon E Dijkman- Arne EM Momers: The age of copyright: Wittem's copyright reform proposal compared to Samuelson's Preliminary Thoughts. Queen Mary Journal of Intellectual Property, Vol. 1 No. 3, 2011., p. 200–222

Dusollier (2014) = Prof. Dr. Séverine Dusollier: A manifesto for an e-lending limitation in copyright. JIPITEC, Vol. 5. 2014., 213-229.

Eechoud (2017) = Prof. dr. Mireille M.M. van Eechoud: A publisher's intellectual property right. Implications for freedom of expression, authors and open content policies. 2017. január. <http://tinyurl.com/jz7xtew>

Ficsor (2013) = Dr. Mihály J. Ficsor commentary to the marrakesh treaty ON accessible format copies for the visually impaired. http://www.copyrightseesaw.net/archive/?sw_10_item=50 2013-10-11

Geiger-Gervais.Senftleben (2013) = Christophe Geiger- Daniel Gervais- Martin Senftleben: The Three-Step Test Revisited: How to Use the Test's Flexibility in National Copyright Law. PIJIP Research Paper Series, 12-2013. 1-44.

Guadamuz-Cabell (2014) = Andres Guadamuz, Diane Cabell: Data mining in UK higher education institutions: law and policy. Queen Mary Journal of Intellectual Property, Vol. 4 No. 1, 2014., p. 3–29

Hajdú (2014) = Hajdú Dóra: A magáncélú másolásra tekintettel fizetett díjak egyes értelmezési kérdései az Európai Unió Bíróságának gyakorlatában. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle. 9. (119) évf. 6. szám, 2014. december. p. 27-69.

Hand, D. J., Mannila, H., Smyth, P. (2001) = Hand, D. J., Mannila, H., and Smyth, P.: Principles of Data Mining (Adaptive Computation and Machine Learning). MIT Press. (2001).

Harkai (2016a) = Harkai István: "Hozzáférés megtagadva" - a weboldalak blokkolása mint a jogérvényesítés lehetséges eszköze - II. rész Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 11. (121.) évfolyam 2. szám, 2016. április, p. 23-51.

Harkai (2016b) = Harkai István: "Hozzáférés megtagadva" - a weboldalak blokkolása mint a jogérvényesítés lehetséges eszköze - II. rész Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 11. (121.) évfolyam 3. szám, 2016. június, p. 71-99.

Harris (2013) = Lesley Ellen Harris: THE MARRAKESH TREATY TO FACILITATE ACCESS FOR THE BLIND AND OTHERS. The Copyright and New Media Law Newsletter, Volume 17 (2013) Issue 3. p. 7-10.

Köklü (2014) = Kaya Köklü: The Marrakesh Treaty – Time to End the Book Famine for Visually Impaired Persons Worldwide IIC 2014, p. 737-740.

Langus-Neven-Shier (2013) = Gregor Langus- Damien Neven - Gareth Shier: Assessing the economic impacts of adapting certain limitations and exceptions to copyright and related rights in the EU. Charles River Associates. ISBN: 978-92-79-29919-3 2013. október.

Marinescu (2015) = Ana-Maria Marinescu: EU Directives in the Field of Copyright and Related Rights. Lex ET Scientia International Journal No. XXII, Vol. 1/2015., p. 50-65.

Marsoof (2015) = Althaf Marsoof: The Blocking Injunction – A Critical Review of Its Implementation in the United Kingdom Within the Legal Framework of the European Union. IIC; international review of industrial property and copyright law 46(6): September 2015., p. 632-664

Martin-Prat (2014) = Maria Martin-Prat: The Future of Copyright in Europe. 38 Columbia Journal of Law & the Arts 2014-2015. p. 29-47.

Mezei (2009) = Mezei Péter: A Direct Download Link (DDL) szolgáltatás szerzői jogi megítélése. Infokommunikáció és jog. 2009/5. szám, p. 179-185.

Mezei (2010) = Mezei Péter: Tisztul a kép a Rapidshare örül? A DDL szolgáltatók felelősségének korlátozása. Infokommunikáció és jog, 2010/6. szám, p. 187-191.

Mezei (2012) = Mezei Péter: A technológia és a szerzői jog szimbiózisa, Jogtudományi Közlöny, 2012/5. szám, p. 197-208.

Mezei (2014b) = Mezei Péter: Egyedül a sötétben – a DDL szolgáltatók felelősségének aktuális fejleményei. Infokommunikáció és jog, 2014/1. szám, p. 29-37.

Mezei (2015) = Mezei Péter: A linkelés szerzői jogi vonatkozásai – négyszögletes dugó a hatszögletű lyukba? Infokommunikáció és jog, 2015/1. szám, p. 30-39.

Mezei (2016d) = Péter Mezei: Enter the matrix: the effects of CJEU case law on linking and streaming technologies. Journal of Intellectual Property Law & Practice, 2016, Vol. 11, No. 10., p. 778-794.

Mezei-Németh (2012) = Mezei Péter – Németh László: A fájlcsere és a netes semlegesség kihívása a szerzői jog és információs társadalom viszonyára, Információs társadalom, 2012/1. szám, p. 96-107.

Nemessányi-Ujhelyi (2016) = Dr. Nemessányi Zoltán – Dr. Ujhelyi Dávid: Breaking the news? A kiegészítő (szerzői) jog szerepe és megítélése. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle. 11. évf. 6. szám, 2016. december, p. 29-54.

Ramalho (2014) = Ana Ramalho: Copyright law-making in the EU: what lies under

Ramalho (2015) = Ana Ramalho: Signed, sealed, but not delivered: the EU and the ratification of the Marrakesh Treaty. European Journal of Risk Regulation 2015, Netherlands, p. 1-4.

Ramalho (2016b) = Ana Ramalho: All roads lead to Marrakesh: the exclusive external competence of the EU. Maastricht University, September 28, 2016 (<http://kluwercopyrightblog.com/2016/09/28/roads-lead-marrakesh-exclusive-external-competence-eu/>)

Ricolfi (2015) = Marco Ricolfi: Towards a EU Copyright Code? A Conceptual Framework. Bocconi Legal Papers 1 2015. p. 1-16.

Rosati (2015a) = Eleonora Rosati: Are EU policy-makers fighting the right copyright battles?, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, Vol. 10, No. 9, 2015. p. 651.

Rosati (2016f) = Eleonora Rosati: Neighbouring Rights for Publishers: Are National and (Possible) EU Initiatives Lawful? Forthcoming in *International Review of Intellectual Property and Competition Law* (IIC). 2016.06.23., https://papers.ssrn.com/sol3/papers2.cfm?abstract_id=2798628

the ‘internal market’ mask? *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2014, Vol. 9, No. 3., p. 208-224.

Tóth (2008) = Tóth Péter Benjamin: Ötvenről hetvenre. *DAL+SZERZŐ*, MMXIII/I., p. 40-41

Trimble (2014) = Marketa Trimble: The Marrakesh Puzzle. *IIC* (2014) 768–795

Truyens-Van Eecke (2014) = Maarten Truyens - Patrick Van Eecke: Legal aspects of text mining. *computer law & security review*, 2014, p. 153-170

Westkamp (2007) = Guido Westkamp: The Implementation of Directive 2001/29/EC in the Member States. Part II. Queen Mary Intellectual Property Research Institute, University of London, February 2007.

INTERNETES CIKKEK

Abrar (2016) = Sascha Abrar : GS Media finds its first application in Germany. 2016.12.12., <http://ipkitten.blogspot.hu/2016/12/gs-media-finds-its-first-application-in.html>

Anderson (2016) = Porter Anderson: Access for the Visually Impaired: Canada’s Accession Will Put Marrakesh Treaty in Force. 2016.07.01. <http://tinyurl.com/h7rod87>

Brüß (2016) = Mirko Brüß: CJEU GS Media decision finds its first application in Germany. 2016.12.09., <http://the1709blog.blogspot.hu/2016/12/cjeu-gs-media-decision-finds-its-first.html>

Canada’s Accession to Marrakesh Treaty Brings Treaty into Force (2016) = Canada’s Accession to Marrakesh Treaty Brings Treaty into Force. PR/2016/792, Genf, 2016.06.22. <http://tinyurl.com/jmzkbyw>

Coldeway (2016) = Devin Coldeway: Marrakesh Treaty will limit copyright, easing book access for blind and print-disabled worldwide. *Tech Crunch*, 2016.07.01. <http://tinyurl.com/h2fmfjd>

Commission takes first steps (2015) = Commission takes first steps to broaden access to online content and outlines its vision to modernise EU copyright rules. European Commission - Press

release, IP/15/6261. Brüsszel, 2015.12.09., http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6261_en.htm

Digital Single Market. <http://tinyurl.com/gnjwhsw>

EBU (2016) = "Right to read" for blind and low vision Europeans still denied – access to literary works locked. European Blind Union, 2015.12.10., <http://tinyurl.com/hnezcvk>

Enser (2011) = John Enser: ECJ upholds AG opinion; no copyright in football matches? The 1709 Blog. 2011.10.04. <http://tinyurl.com/Enser>

Ficsor (2013) = Dr. Mihály J. Ficsor: The hurried idea of a "European Copyright Code" in the light of the EU's (desirable) cultural and copyright policy. <http://tinyurl.com/j9bzfzv>, 2013.05.26.

Fracassi (2016) = Giacomo Fracassi: Disability European Parliament demands EU ratification of Marrakesh Treaty. 2016.02.03. <http://tinyurl.com/jfao66n>

Hajdú (2016) = Dr. Hajdú Dóra: Előzetes döntés a Soulier és Doke ügyben. Copy21 Blog. 2016.12.01. <http://tinyurl.com/gw9bkhu>

Halász (2011) = Halász Bálint: Újabb pofon a sportszektornak a sportközvetítési jogok területén. Eszerint Blog. 2011.10.07. <http://tinyurl.com/gs4ojko>

Husovec (2016) = Martin Husovec: Hyperlinking made simple by CJEU! #GSMediaDay. 2016.09.08., <https://twitter.com/hutko/status/773825714047033344>.

In Italian Parliament June 20th on Marrakesh Treaty (2016) = WHY ITALY SHOULD SUPPORT SWIFT AND EFFECTIVE RATIFICATION OF THE MARRAKESH TREATY. 2016.06.22. <http://tinyurl.com/hnjoqsu>

IP-Watch (2016) = IP-Watch: Germany, Italy Leading Resistance To EU Ratification Of Marrakesh Treaty, Blind Union Says. 2015.12.10. <http://tinyurl.com/h28uwkq>

Keller (2017) = Paul Keller: The proposed publishers right is an attack on the public domain. 2017.01.06. <http://www.communia-association.org/2017/01/06/proposed-publishers-right-attack-public-domain/>

Kaskovits-Munkácsi (2017) = Kaskovits Melinda – Munkácsi Péter: A Marrakesz-sztori – 2. rész. 2017.01.17., <http://copy21.com/2017/01/a-marrakesz-sztori-2-resz/>

Letter to President of European Commission (2016) = EBU & WBU Express Great Concern at Absence of EU Ratification of the Marrakesh Treaty. Brüsszel, 2016.04.18. <http://tinyurl.com/zpraqul>

Malovic-Haddad (2016) = Nedim Malovic -Patricia Haddad: Again on the first post-GS Media national decision. 2016.11.17.. <http://ipkitten.blogspot.hu/2016/11/again-on-first-post-gs-media-national.html>

Marrakesh Treaty Contracting Parties <http://tinyurl.com/jtl3m36>

Marrakesh Treaty in Braille format/ in Full Audio and Daisy format <http://www.wipo.int/treaties/en/ip/marrakesh/>

Masnick (2011) = Mike Masnick: European Court Says Leagues Don't Hold Copyright On Sporting Events. Tech Dirt, 2011.10.06. <http://tinyurl.com/jsqn3dn>

Masson-Watson (2016) = Helmut Masson - Sarah Watson: Freedom Of Panorama. EPRS Blog, 2016.07.21. <http://tinyurl.com/hvav2ox>

Meyer (2015) = David Meyer: Seven EU countries put brakes on blind book treaty. 2015.11.05. <http://tinyurl.com/zqq27l3>

Mezei (2014a) = Mezei Péter: A hiperlinkek alkalmazása nem sérti a nyilvánossághoz közvetítés jogát (az esetek egy részében), Copy21 Blog, 2014.02.17. <http://tinyurl.com/zn4qwww>

Mezei (2016a) = Mezei Péter: Breaking News: Wathelet főtanácsnok a linkelésről. Copy21 Blog, 2016.04.08. <http://tinyurl.com/jdzjnsf>

Mezei (2016b) = Mezei Péter: GS Media ügy: akkor most hogyan is szabad linkelni? Copy21 Blog, 2016.09.19. <http://tinyurl.com/gqrl58x>

Mezei (2016c) = Mezei Péter: Az e-haszonkölcsönzés már a spájzban van? Copy21 Blog, 2016.07.11. <http://tinyurl.com/gnwy33p>

Naranjo (2015a) = Diego Naranjo: European Parliament failing to support copyright reform. 2015.02.25. <http://tinyurl.com/j3k9gjh>

Naranjo (2015b) = Diego Naranjo: Marrakesh Treaty: EU must take action now. 2015.04.08. <http://tinyurl.com/zuuro33>

New data shows that mobile internet is used more but phone call remains most popular communication, 2016.05.23. <http://tinyurl.com/hx3naku>

On Track For A Book Without Borders. <http://www.worldblindunion.org/English/our-work/our-priorities/Pages/On-Track-For-A-Book-Without-Borders.aspx>

Orlowski (2016) = Andrew Orlowski: EU court: Linking to pirated stuff doesn't breach copyright... except when it does. The Register, 2016.09.08. <http://tinyurl.com/zsg9k5b>

Öhman (2016) = Pär Öhman: More on the Swedish application of GS Media. 2016.12.15., <http://ipkitten.blogspot.hu/2016/12/more-on-swedish-application-of-gs-media.html>

Projet de loi pour une République numérique (2016) = Projet de loi pour une République numérique. 2016.10.10. <http://tinyurl.com/zp219sw>

Reda (2016) = Julia Reda: A few EU governments are blocking blind people's access to knowledge. Here's why. 2016.02.03. <http://tinyurl.com/z9cdncu>

Rosati (2015b) = Eleonora Rosati: The Digital Single Market Strategy: too many (strategic?) omissions. IPKat, 2015. május 7. <http://tinyurl.com/gphug3s>

Rosati (2016a) = Eleonora Rosati: Communication to the public: is that the effect that finally matters? IPKat Blog, 2016.06.08. <http://tinyurl.com/h4slepq>

Rosati (2016b) = Eleonora Rosati: SUPER-BREAKING: (Liberal) CJEU says that linking to unauthorised content is NOT a communication to the public unless one seeks financial gain and has knowledge of illegality. IPKat Blog, 2016.09.08. <http://tinyurl.com/hjatc3d>

Rosati (2016c) = Eleonora Rosati: Hyperlinks and communication to the public: early thoughts on the GS Media decision. IPKat Blog, 2016.09.08. <http://tinyurl.com/gpmzm7p>

Rosati (2016d) = Eleonora Rosati: Linking after GS Media ... in a table. IPKat Blog. 2016.09.10. <http://tinyurl.com/hs3f76r>

Rosati (2016e) = Eleonora Rosati: Linking to unlicensed content: Swedish court applies GS Media. 2016.10.27. <http://ipkitten.blogspot.hu/2016/10/linking-to-unlicensed-content-swedish.html>

Sajtóközlemény 16 pont = Európai Bizottság – Sajtóközlemény. A Bizottság 16 kezdeményezése az európai digitális egységes piac létrehozására. IP/15/4919. Brüsszel, 2015. május 6., <http://tinyurl.com/zpqlng6>

Sinodinou (2016) = Tatiana Sinodinou: Public Consultation on the Review of the Satellite and Cable Directive. Is the Satellite and Cable model suitable for the copyright management of online territories? 2016.01.08. <http://tinyurl.com/zsx8xgy>

State of the Union Address (2016) = Towards a better Europe - a Europe that protects, empowers and defends. European Commission – Speech. 2016.09.14. <http://tinyurl.com/h8mh49u>

State of the Union press release (2016) = State of the Union 2016: Commission proposes modern EU copyright rules for European culture to flourish and circulate European Commission - Press release. Strasbourg, 2016.09.14. <http://tinyurl.com/h9lpec9>

Synopsis Report (2016) = Synopsis Report on the Responses to the Public Consultation on the Review of the Satellite and Cable Directive, 2016.05.04. <http://tinyurl.com/hhfefvq>

Szövegbányászat (2014) = Szövegbányászat. Wikipedia. 2014.12.22. <http://tinyurl.com/hz8vrbn>

Targosz (2016) = Tomasz Targosz: A new chapter in the linking saga. Kluwer Copyright Blog, 2016.09.09. <http://tinyurl.com/jeaofot>

The Digital Single Market pillars. <http://tinyurl.com/gnjwhsw>

The Treaty of Marrakesh explained. <http://tinyurl.com/zqftknx>

Wikström (2016) = Cecilia Wikström: MEPs call on member states to speed up the ratification of the Marrakesh treaty. 2016.02.03. <http://tinyurl.com/h5dj2sy>

JOGFORRÁSOK

2002. évi LV. törvény a közvetítői tevékenységről

2011/711/EU A Bizottság ajánlása a kulturális anyagok digitalizálásáról és online hozzáférhetőségéről, valamint a digitális megőrzésről, 2011.10. 27.

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

2015/2010 rendelet = AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2015/2120 RENDELETE a nyílt internet-hozzáférés megteremtéséhez szükséges intézkedések meghozataláról, továbbá az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló 2002/22/EK irányelv és az Unión belüli nyilvános mobilhírközlő hálózatok közötti barangolásról (roaming) szóló 531/2012/EU rendelet módosításáról. Strasbourg, 2015. 11. 25.

A Reda-jelentés elfogadott verziója: <http://tinyurl.com/h3phxjm>

COM(2011) 287 final. A Single Market adopted by the Commission on 24 May 2011

COM(2014) 392 végleges. A szellemi tulajdon-jogok érvényesítésére vonatkozó megújított konszenzus felé: uniós cselekvési terv. Strasbourg, 2014.07.01.

COM(2015) 192 végleges. A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE „Európai digitális egységes piaci stratégia”. Brüsszel, 2015.5.6.

COM(2015) 610= A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A Bizottság 2016. évi munkaprogramja Lejárt a szokványos megoldások ideje. Strasbourg, 2015.10.27.

COM(2015) 626 végleges. A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE „A korszerű, európaibb szerzői jogi keret felé”. Brüsszel, 2015.12.9.

COM(2015) 627 végleges. Javaslat: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az online tartalomszolgáltatások határokon átnyúló hordozhatóságának a belső piacon történő biztosításáról. Brüsszel, 2015.12.9.

COM(2016) 593 végleges. Javaslat: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE a digitális egységes piacon a szerzői jogról. Brüsszel, 2016.9.14.

COM(2016) 594 végleges. Javaslat: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a műsorszolgáltató szervezetek egyes online közvetítéseire, valamint televíziós és rádiós műsorok továbbközvetítésére alkalmazandó szerzői jogok és szerzői joggal szomszédos jogok gyakorlására vonatkozó szabályok megállapításáról. Brüsszel, 2016.9.14.

COM(2016) 595 végleges. Javaslat: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE egyes, szerzői jog és szomszédos jogok védelme alá tartozó művek és más tartalmak hozzáférhető formátumú példányainak az Unió és harmadik országok közötti, a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek érdekét szolgáló nemzetközi cseréjéről. Brüsszel, 2016.9.14.

COM(2016) 596 végleges. Javaslat: AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE a szerzői jog és szomszédos jogok védelme alá tartozó műveknek és más tartalmaknak a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek érdekét szolgáló egyes megengedett felhasználási módjairól, valamint az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló 2001/29/EK irányelv módosításáról. Brüsszel, 2016.9.14.

Copyright, Designs and Patents Act 1988

Making information accessible for all <http://tinyurl.com/zp2483b>

Memorandum of Understanding (2011)=) = Memorandum of Understanding. Key Principles on the Digitisation and Making Available of Out-of-Commerce Works. 2011. szeptember 20.

Reda-jelentés (2015)=) = Draft Report on the implementation of Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society, 2014/2256(INI), 2015.01.14.

JOGSETEK

ACI Adam BV és társai kontra Stichting de ThuisKopie és Stichting Onderhandeligen ThuisKopie vergoeding. C-435/12, ECLI:EU:C:2014:254

Attunda tingsrätt FT 11052-15. számú ügy. Elérhető:
<https://drive.google.com/file/d/0B6d07lh0nNGNVHNBNzNSNy1IeUE/view>

BestWater International GmbH kontra Michael Mebes és Stefan Potsch, Case C-348/13, ECLI:EU:C:2014:2315

FAPL ügy= Football Association Premier League Ltd és társai kontra QC Leisure és társai. Case C-403/08. ECLI:EU:C:2011:631

Franz Grad kontra Finanzamt Traunstein. EBHT 0825

GS Media kontra Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker., Case C-160/15, ECLI:EU:C:2016:644

Landgericht Hamburg 310 O 402/16. számú ügy. A 2016.11.21-én kelt ítélet elérhető:
https://cdn.netzpolitik.org/wp-upload/2016/12/LG-Hamburg_Beschluss161118.pdf.

Marc Soulier és Sara Doke kontra Ministre de la Culture et de la Communication és Premier ministre. Case C-301/15, ECLI:EU:C:2016:878

Melchior Wathelet főtanácsnok indítványa a GS Media ügyben. CELEX:62015CC0160

Nils Svensson, Sten Sjögren, Madelaine Sahlman, Pia Gadd kontra Retriever Sverige AB., Case C-466/12, ECLI:EU:C:2014:76

Technische Universität Darmstadt kontra Eugen Ulmer KG, Case C 117/13., ECLI:EU:C:2014:2196

Vereniging Openbare Bibliotheken kontra Stichting Leenrecht. Case C-174/15, ECLI:EU:C:2016:856.

EGYÉB

102/11. sz. sajtóközlemény (2011) = 102/11. sz. sajtóközlemény, Luxemburg, 2011.10.04.
<http://tinyurl.com/zdq9u34>

A Bíróság 3/15. sz. véleménye (nagytanács). 2017. február 14. ECLI:EU:C:2017:114

A GESAC levele Jean-Claude Junckernek. 2016.07.11. <http://tinyurl.com/zw9gfyc>

Andrus Ansip (2015) = Andrus Ansip nyilatkozata: Geoblocking is discrimination: Ansip on copyright reform & cultural diversity. 2015.04.24.

<https://www.youtube.com/watch?v=LrMd2Gag3tk>

Az Európai Bizottság KM-30-12-669-HU-C jelzésű kiadványa: Az Európai Egységes Piac 20 éve (2012)

Az Unió helyzete 2016. Jean-Claude Juncker, az Európai Bizottság elnökének beszéde, 2016. szeptember 14.

Beszámoló az európai kulturális örökséget ápoló intézmények által végzett digitalizációról, 2015. június

Cable Europe position paper (2016) = Cable Europe position paper on the review of the Satellite and Cable Directive, 7 April 2016. <http://tinyurl.com/zxzgth5>

CEIPI opinion (2016) = Christophe Geiger - Oleksandr Bulayenko - Giancarlo Frosio: Opinion of the CEIPI on the European Commission's copyright reform proposal, with a focus on the introduction of neighbouring rights for press publishers in EU law. 2016.11.28. <http://tinyurl.com/h8aluxy>

CEPS (2013) = COPYRIGHT IN THE EU DIGITAL SINGLE MARKET.REPORT OF THE CEPS DIGITAL FORUM. BRUSSELS, JUNE 2013

Consultation on the review of the EU Satellite and Cable Directive (2015) = Consultation on the review of the EU Satellite and Cable Directive. 2015.08.24. – 2015.11.16. <http://tinyurl.com/zlaow9l>

Digital Single Market. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/digital-single-market>

EAO conference (2016) = European Audiovisual Observatory - Copyright Enforcement in the Online World, Strasbourg, 2016.11.22., Panel I.: <https://www.youtube.com/watch?v=MqA2ZjKInRM>, Panel II.: <https://www.youtube.com/watch?v=hmBawcRasSY>

Enforcement of IPR – FAQ (2014) = Enforcement of Intellectual Property Rights – Frequently Asked Questions, Brussels/Strasbourg, 1 July 2014. II/4. pont. <http://tinyurl.com/hgzyotu>

EPP Group Hearing (2017) = European People's Party Group Hearing on Copyright, Brüsszel, 2017.01.11. A meghallgatás programja elérhető: <http://www.eppgroup.eu/event/Hearing-on-Copyright>. Az első panel felvételről megtekinthető a következő linken: <https://www.youtube.com/watch?v=F61PwSEoKuU&feature=youtu.be>

European Parliament resolution (2011) = European Parliament resolution of 9 July 2015 on the implementation of Directive 2001/29/EC of the European Parliament and of the Council of 22 May 2001 on the harmonisation of certain aspects of copyright and related rights in the information society (2014/2256(INI)), Strasbourg

Factsheet (2015) = Why we need a Digital Single Market. Factsheet. 2015.05.06. <http://tinyurl.com/hvfwjba>

Factsheet (2017) = European Commission - Fact Sheet: Digital Single Market – Portability of online content services, Brüsszel, 2017.02.08., MEMO/17/243, http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-17-243_en.htm

Flash Eurobarometer 411 – online tartalmak határokön átnyúló elérése. 2015. augusztus
for Innovation and Competition Concerning the Implementation of the WIPO Marrakesh Treaty to
Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired or Otherwise
Print Disabled IIC (2015) p. 707–716.

Global Data on Visual Impairments (WHO/NMH/PBD/12.01) <http://tinyurl.com/j4cr9ma>

Hugenholtz (2010) = Bernt Hugenholtz: Copyright Territoriality in the European Union. Note PE
419.621, European Parliament, Brussels, February 2010.

Hugenholtz- Okediji (2008) = Bernt Hugenholtz- Ruth L. Okediji: CONCEIVING AN
INTERNATIONAL INSTRUMENT ON LIMITATIONS AND EXCEPTIONS TO COPYRIGHT.
FINAL REPORT. 2008.03.06.

IP/11/1292 sz. sajtóközlemény (2011) = Európai Bizottság – Sajtóközlemény Digitális menetrend:
az uniós kultúra digitalizálásának ösztönzése a növekedés szolgálatában.
http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-1292_hu.htm

IP/17/193 sz. sajtóközlemény (2017) = European Commission - Press release. End of roaming
charges: EU negotiators agreed on wholesale prices, the final piece to make it happen. Brüsszel,
2017.02.01., http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-193_en.htm

IP/17/225 sz. sajtóközlemény (2017) = Európai Bizottság – Sajtóközlemény: Digitális egységes
piac: Új uniós megállapodás az online tartalomszolgáltatások Európán belüli hordozhatóságáról.
Brüsszel, 2017. 02.07., http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-225_hu.htm

IPR enforcement consultation (2015) = Public consultation on the evaluation and modernisation of
the legal framework for IPR enforcement. 2015.12.09. <http://tinyurl.com/opxb2ta>

IPR enforcement consultation responses (2016) = Summary of responses to the public consultation
on the evaluation and modernisation of the legal framework for IPR enforcement. 2016.09.14.
<http://tinyurl.com/jeasdyz>

Legeza (2012) = Legeza Dénes: A tömeges digitalizálás (szerzői jogi) útvesztői. Elhangzott 2012.
április 13-án a Networkshop 2012 konferencia Jogi, etikai szekciójában. 6-9.

Madiega (2015) = Tambiama Madiega: EU copyright reform: Revisiting the principle of
territoriality, European Parliamentary Research Service, PE 568.348 September 2015.

Making the EU fit for the digital age (2015) = Making the EU fit for the digital age – Questions
and Answers. Brussels, 9.12.2015., 5. pont <http://tinyurl.com/j8x92na>

Opinion of Advocate General Wahl, delivered on 8 September 2016., ECLI:EU:C:2016:657E.

Position Paper (2016) = EBLIDA, IFLA: Implementing the Marrakesh Treaty in Europe. Library
Positions. 2016.12.13., <http://tinyurl.com/zldz3c2>

Position Paper (2017) = IFLA, EIFL, EBLIDA: Don't Go Back on the Deal: No Barriers to
Realising the Promise of the Marrakesh Treaty. 2017.01.13., <http://tinyurl.com/z8618m4>

Position Paper of the Max Planck Institute for Innovation and Competition Concerning the Implementation of the WIPO Marrakesh Treaty to Facilitate Access to Published Works for Persons Who Are Blind, Visually Impaired or Otherwise Print Disabled. IIC (2015) p. 707–716

Position Paper on the Marrakesh Treaty (2015) = Reto M. Hilty - Kaya Köklü - Annette Kur - Sylvie Nérissou - Josef Drexler - Silke von Lewinski: Position Paper of the Max Planck Institute

Press release No 13/17 (2017) = Court of Justice of the European Union PRESS RELEASE No 13/17. Opinion 3/15 The EU, acting on its own, may conclude the Marrakesh Treaty on access to published works for persons who are visually impaired The Treaty may affect common EU rules relating to copyright protection. Luxembourg, 2017.02.14.,

<http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2017-02/cp170013en.pdf>

Press Release WIPO Negotiations Treaty for Blind people <http://tinyurl.com/j4cr9ma>

Public Consultation on the review of the EU copyright rules. Beküldési határidő 2014. február 05. <http://tinyurl.com/q2bodlj>

Reynolds (2014) = Stephane Reynolds: Adapting the EU copyright rules to the digital transformation. European Parliament Implementation Appraisal PE 536.333, July 2014.

Ricketson (2003) = WIPO STUDY ON LIMITATIONS AND EXCEPTIONS OF COPYRIGHT AND RELATED RIGHTS IN THE DIGITAL ENVIRONMENT, prepared by Mr. Sam Ricketson. STANDING COMMITTEE ON COPYRIGHT AND RELATED RIGHTS Ninth Session Geneva, 2003.06.23-27.

Therese Comodini Cachia (2016) = Therese Comodini Cachia nyilatkozata: More content, greater protection with EU copyright reform . 2016.10.12. https://www.youtube.com/watch?v=HcbM_F5fJT4

Új kezdet Európa számára: a munkahelyteremtés, a növekedés, a méltányosság és a demokratikus változás programja. Politikai iránymutatás a hivatalba lépő következő Európai Bizottság számára, 2014.07.15.

AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA ÚNKP-ÚNKP-16-2 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG

PROGRAMJÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT